

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

«Οι Δημόσιες Σχέσεις στο Ελληνικό Δημόσιο Δημοτικό
Σχολείο: Σκέψεις και Αντιλήψεις Εκπαιδευτικών»

Χατζηδιάκου Άννα

Επιβλέπων: Κωνσταντίνος Ελευθερίου

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Οικονομική της Εκπαίδευσης και Διαχείριση Εκπαιδευτικών Μονάδων

Πειραιάς, Ιανουάριος 2022

UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEPARTMENT OF ECONOMICS

MASTER PROGRAM
IN ECONOMICS IN EDUCATION AND
MANAGEMENT OF EDUCATIONAL UNITS

School Public Relations in Public Primary Schools in Greece:
Teachers' Thoughts and Perceptions

By
Anna Chatzidiakou

Master Thesis submitted to the Department of Economics of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Economics in Education and Management of Educational Units

Piraeus, Greece, January 2022

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στους ανθρώπους που συνέβαλαν καθοριστικά στην ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας. Καταρχάς οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στον επιβλέποντα καθηγητή μου, κύριο Κωνσταντίνο Ελευθερίου για την πολύτιμη καθοδήγηση και την ανθρώπινη συμβολή του στην εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας. Οι κατευθυντήριες γραμμές και οι εύστοχες παρατηρήσεις του με οδήγησαν με σαφή τρόπο στην ολοκλήρωση της ερευνητικής διαδικασίας.

Επίσης, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην οικογένεια μου και στους φίλους μου, για την υπομονή που επέδειξαν καθόλη τη διάρκεια της έρευνας και συγγραφής της παρούσας εργασίας καθώς και για την ηθική συμπαράσταση που παρείχαν μέχρι την ολοκλήρωσή της.

Οι Δημόσιες Σχέσεις στο Ελληνικό Δημόσιο Δημοτικό Σχολείο: Σκέψεις και Αντιλήψεις Εκπαιδευτικών

Σημαντικοί Όροι: Δημόσιες Σχέσεις, Δημοτικό Σχολείο, μέσα επικοινωνίας, ομάδες κοινού

Περίληψη

Το σύγχρονο σχολείο, αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις, όπως την υπερπληροφόρηση των πολιτών και την απαξίωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Προσπαθώντας να ανταπεξέλθει στις καινούργιες ανάγκες που δημιουργεί η εποχή του διαδικτύου αλλά και τις πρόσφατες έκτακτες συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία του Covid, θα πρέπει να αλλάξει και προκειμένου να εφαρμοστούν επιτυχώς και να παγιωθούν οι όποιες αλλαγές, θα πρέπει οι σχολικές μονάδες να αναθεωρήσουν τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν το κοινό τους. Μέσα από τις Δημόσιες Σχέσεις, τα σχολεία μπορούν να επικοινωνούν τις υπηρεσίες τους στο ενδιαφερόμενο ακροατήριο αλλά και να αφουγκράζονται τις ανάγκες των ομάδων στις οποίες απευθύνονται προκειμένου να προσαρμόζουν τις υπηρεσίες τους σε αυτές. Η εξωτερίκευση της φιλοσοφίας και της κουλτούρας της σχολικής μονάδας, όπως αυτή διαμορφώνεται από τη Διεύθυνση του σχολείου, το Σύλλογο Διδασκόντων, τους μαθητές που φοιτούν σε αυτό και την κοινωνία στην οποία δραστηριοποιείται το σχολείο, μπορεί να βελτιώσει την αντιμετώπιση των πολιτών προς το σχολείο και να δράσει ενισχυτικά στις λειτουργίες του.

Στην παρούσα έρευνα γίνεται καταγραφή των τρόπων με τους οποίους οι σχολικές μονάδες του Δημοτικού Σχολείου στη χώρα μας επικοινωνούν με το περιβάλλον τους και των απόψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με την εφαρμογή τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων στα ελληνικά Δημοτικά Σχολεία καθώς και τα πιθανά οφέλη που μπορεί να προκύψουν από αυτή.

School Public Relations in Public Primary Schools in Greece: Teachers' Thoughts and Perceptions

Keywords: Public Relations, Primary School, media, audience groups

Abstract

School nowadays faces various challenges, such as over-informing the citizens and devaluing the educational system. Trying to cope with those new needs created by the age of the internet and the recent emergencies created by the Covid pandemic, school will have to change and to successfully implement and consolidate any changes, schools will have to review the way they approach their audience. Through School Public Relations, school units can communicate their services to the interested audience but also listen to the needs of the groups to which they are addressed in order to adapt their services to them. The externalization of the philosophy and culture of the school unit, as shaped and formed by the school management, the Teachers' Association, the students who attend the school and the society in which the school operates, can improve the attitude of the citizens towards the school and act supportively in its functions.

In the present research, the ways in which Primary School units in our country communicate with their environment and the views of the teachers regarding the application of Public Relations' technics in the Greek Primary Schools and the possible benefits that may arise from it are recorded.

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη	iv
Abstract	v
Κατάλογος Πινάκων	viii
Κατάλογος Διαγραμμάτων	ix
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	1
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	1
1.1.1 Χαρακτηριστικά και Δραστηριότητες	1
1.1.2 Τα 4 μοντέλα των Gruning και Hunt.	2
1.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	3
1.2.1. Υπολειτουργίες των Δημοσίων Σχέσεων	4
1.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	6
1.4 ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	7
1.5 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	8
1.6 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	12
2.1. Το ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΣΥΣΤΗΜΑ	12
2.1.2. Το σχολείο ως ανοικτό διανθρώπινο σύστημα.	13
2.2. ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	15
2.3. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	17
2.3.1 Ο ρόλος του Διευθυντή	17
2.3.2 Ο Σύλλογος Διδασκόντων	19
2.4. Το ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	20
2.5. Η ΑΠΑΞΙΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	21
2.6. ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΈΡΕΥΝΑΣ	28
3.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	28
3.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	29
3.2.1 Το ερωτηματολόγιο ως ερευνητικό εργαλείο	29
3.3 ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	32

3.4 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	32
3.5 ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	33
3.6 ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΈΡΕΥΝΑΣ	35
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	35
4.2 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	35
4.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	39
4.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	48
4.5 ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	54
4.5.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ	54
4.5.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ	55
4.5.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ	55
4.5.4 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	56
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	60
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	64
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	65

Κατάλογος Πινάκων

<i>Πίνακας 1. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά του δείγματος.....</i>	<i>38</i>
<i>Πίνακας 2. Συχνότητα απαντήσεων στις ερωτήσεις του Μέρους I.....</i>	<i>41</i>
<i>Πίνακας 3. Περιγραφικά Στοιχεία Απαντήσεων Μέρους I.....</i>	<i>42</i>
<i>Πίνακας 4. Η δημόσια εικόνα του σχολείου και το πλήθος των μέσων που αξιοποιούνται.....</i>	<i>43</i>
<i>Πίνακας 5. Συχνότητες απαντήσεων στις ερωτήσεις του Μέρους II.....</i>	<i>44</i>
<i>Πίνακας 6. Περιγραφικά Στοιχεία Απαντήσεων Μέρους II.....</i>	<i>45</i>
<i>Πίνακας 7. Διαφορές με βάση την ηλικία.....</i>	<i>49</i>
<i>Πίνακας 8. Διαφορές με βάση τη Διδακτική Εμπειρία.....</i>	<i>51</i>
<i>Πίνακας 9. Διαφορές με βάση τη Σχέση εργασίας.....</i>	<i>53</i>

Κατάλογος Διαγραμμάτων

<i>Διάγραμμα 1. Φύλο</i>	35
<i>Διάγραμμα 2. Βασικός Τίτλος Σπουδών</i>	36
<i>Διάγραμμα 3. Ηλικία</i>	36
<i>Διάγραμμα 4. Ανώτερο Επίπεδο Εκπαίδευσης</i>	37
<i>Διάγραμμα 5. Σχέση Εργασίας</i>	37
<i>Διάγραμμα 6. Διδακτική Εμπειρία</i>	38
<i>Διάγραμμα 7 Χρησιμοποιεί η σχολική σας μονάδα μέσα επικοινωνιακής πολιτικής για τη διαμόρφωση της εικόνας της;</i>	40
<i>Διάγραμμα 8. Μέσα επικοινωνιακής πολιτικής</i>	40
<i>Διάγραμμα 9. Λαμβάνεται υπόψη η αποδοχή των γονέων;</i>	42
<i>Διάγραμμα 10. Οι ομάδες κοινού που στοχεύουν οι Δημόσιες Σχέσεις του Δημοτικού Σχολείου;</i>	45
<i>Διάγραμμα 11. Τομείς όπου μπορεί να αποδώσουν οι Δημόσιες Σχέσεις σε μία σχολική μονάδα</i>	46
<i>Διάγραμμα 12. Αρμόδιος για τις Δημόσιες Σχέσεις στο σχολείο</i>	47
<i>Διάγραμμα 13. Ο πρωταρχικός σκοπός των Δημοσίων Σχέσεων σε μια σχολική μονάδα</i>	47
<i>Διάγραμμα 14. Κατάλληλα μέσα για την άσκηση επικοινωνιακής πολιτικής μιας σχολικής μονάδας</i>	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

1.1 Ορισμός και θεωρητικό πλαίσιο

Έχουν γίνει πολλές προσπάθειες να οριστούν οι Δημόσιες Σχέσεις από πολλούς επιστήμονες έως σήμερα. Μετά από εκτενή μελέτη ορισμών, ο Harlow (1977) επεσήμανε πως οι Δημόσιες Σχέσεις σε μια επιχείρηση ή έναν οργανισμό αποτελούν μια ξεχωριστή λειτουργία της διοίκησης που έχει ως στόχο να διαμορφώνει και να διατηρεί την εικόνα της επιχείρησης ή του οργανισμού απέναντι στους πολίτες. Έτσι, αυτή η λειτουργία της διοίκησης συμβάλλει στο σχεδιασμό, την ανάπτυξη αλλά και τη διατήρηση αμοιβαίων γραμμών επικοινωνίας, κατανόησης και συνεργασίας μεταξύ της επιχείρησης ή της οργάνωσης και του περιβάλλοντός της. Μέσα από αυτές, μπορεί η διοίκηση και οι εργαζόμενοι να ενημερώνονται για την κοινή γνώμη και να ανταποκρίνονται σε αυτήν όπως επίσης και να αξιοποιούν αποτελεσματικά επερχόμενες αλλαγές.

1.1.1 Χαρακτηριστικά και Δραστηριότητες

Οι Δημόσιες Σχέσεις παρουσιάζουν κάποια χαρακτηριστικά.

Είναι δυναμικές, αφού πρόκειται για μια συνεχή διαδικασία που αφορά σχέσεις ατόμων. Μέσα από αυτές καθορίζεται μια κατάσταση και αναλύεται μαζί με τους παράγοντες που την επηρεάζουν. Πρόκειται για μια προγραμματισμένη διαδικασία, όπου οι στόχοι και οι προτεραιότητες καθορίζονται σύμφωνα με το πρόβλημα ή την ανάλυση της κατάστασης και εντός των περιορισμών του χρόνου και του προϋπολογισμού του οργανισμού ή της επιχείρησης. Σχετίζονται με την εφαρμογή διαφόρων στρατηγικών που έχουν ως αντικείμενο τις μεταβαλλόμενες ανάγκες και απαιτήσεις των πολιτών-καταναλωτών και την κάλυψή τους. (Skinner et al., 2010)

Είναι σαφές λοιπόν πως οι Δημόσιες Σχέσεις καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και σκοπών, καλλιεργούν μακροπρόθεσμες σχέσεις μεταξύ των ενδιαφερομένων και η λειτουργία τους είναι αμφίδρομη. Έτσι, εξυπηρετούν και πολλές λειτουργίες. Αρχικά βοηθούν την πολύπλοκη, πλουραλιστική κοινωνία να λαμβάνει αποφάσεις και να λειτουργεί πιο αποτελεσματικά συμβάλλοντας στην αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των ομάδων και των

θεσμών. Επίσης, χρησιμεύουν στην εναρμόνιση της ιδιωτικής και της δημόσιας πολιτικής. Οι δημόσιες σχέσεις εξυπηρετούν ακόμα μια ευρεία ποικιλία θεσμών στην κοινωνία, όπως οι επιχειρήσεις, τα συνδικάτα, οι κυβερνητικοί οργανισμοί, οι εθελοντικές ενώσεις, τα ιδρύματα, τα νοσοκομεία, τα σχολεία, τα κολέγια και τα θρησκευτικά ιδρύματα. Για να επιτύχουν τους στόχους τους, αυτοί οι θεσμοί πρέπει να αναπτύξουν αποτελεσματικές σχέσεις με πολλά διαφορετικά ακροατήρια ή ομάδες κοινού, όπως οι εργαζόμενοι, οι πελάτες, οι τοπικές κοινότητες, οι μέτοχοι και άλλα ιδρύματα, η κοινωνία γενικότερα. Οι διαχειριστές των οργανισμών πρέπει να κατανοούν τις στάσεις και τις αξίες των πολιτών τους προκειμένου να επιτύχουν τους θεσμικούς τους στόχους. Οι ίδιοι οι στόχοι διαμορφώνονται από το εξωτερικό περιβάλλον. Ως εκ τούτου, ο τομέας των δημόσιων σχέσεων έχει διευρυνθεί ώστε να συμπεριλαμβάνει την οικοδόμηση σημαντικών σχέσεων μεταξύ μιας οργάνωσης και των βασικών κοινοτήτων της μέσω των ενεργειών και της επικοινωνίας της. Αυτή η προοπτική ορίζει το πεδίο των δημοσίων σχέσεων ως μια διοικητική λειτουργία και παρέχει μια εικόνα για τους ρόλους και τις ευθύνες των επαγγελματιών δημοσίων σχέσεων. Η μοναδική λειτουργία διαχείρισης των δημοσίων σχέσεων είναι κρίσιμη για την επιτυχία οποιουδήποτε οργανισμού που εμπλέκει τους ανθρώπους στη λειτουργία του, είτε πρόκειται για μετόχους, εργαζόμενους, είτε για πελάτες (Theaker, 2016).

1.1.2 Τα 4 μοντέλα των Gruning και Hunt.

Αν και πολλοί μπορεί να σκέφτονται τη δημοσιότητα ως τον μοναδικό σκοπό των δημοσίων σχέσεων, η δημοσιότητα είναι μια υπολειτουργία του γενικού σκοπού των δημοσίων σχέσεων και δεν πρέπει να συγχέεται με την ευρύτερη λειτουργία τους. Δεδομένου ότι η επικοινωνία και οι δημόσιες σχέσεις ήταν πάντα αλληλένδετες (Henderson, 2005), τα θεωρητικά μοντέλα της επικοινωνίας έχουν χρησιμοποιηθεί ως η θεωρητική βάση των δημοσίων σχέσεων. Τα μοντέλα αυτά διακρίνονται ευρέως σε μονόδρομα και αμφίδρομα. Οι Gruning και Hunt (1984) έχουν προτείνει ένα μοντέλο μονής κατεύθυνσης για τις δημόσιες σχέσεις, σύμφωνα με το οποίο οι οργανισμοί επικοινωνούν και παρέχουν πληροφορίες στο κοινό τους. Στην προσέγγιση αυτή, οι οργανισμοί επιδιώκουν ευνοϊκή δημοσιότητα από πηγές μέσω ενημέρωσης και προσπαθούν είτε να αποτρέψουν την αρνητική δημοσιότητα ή να ανταποκριθούν στην αρνητική δημοσιότητα με στόχο την εξουδετέρωσή της. Στα μοντέλα αυτά, οι απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών του οργανισμού, είτε δεν μπορούν, είτε δεν πρέπει να

αντικατοπτρίζονται στις αποφάσεις σχετικά με τους οργανωτικούς στόχους (Guy et al., 2007). Από την άλλη, τα αμφίδρομα μοντέλα λαμβάνουν υπόψη τους τη χρήση πληροφοριών που συλλέγονται από τους πολίτες καθώς και την παροχή πληροφοριών σε αυτούς τους ενδιαφερόμενους. Τα μοντέλα αυτά διακρίνονται με την σειρά τους σε ασύμμετρα και συμμετρικά. Μια αμφίδρομη ασύμμετρη προσέγγιση παρουσιάζεται από οργανισμούς που διεξάγουν έρευνα και συλλέγουν πληροφορίες από και για το κοινό με σκοπό να πείσουν αποτελεσματικότερα αυτά τα άτομα να ενεργούν όπως επιθυμούν οι οργανώσεις. Η αμφίδρομη συμμετρική προσέγγιση αντικατοπτρίζει την επιθυμία των οργανώσεων να δημιουργήσουν βρόχους πληροφόρησης και ανατροφοδότησης και να διαμορφώσουν αλληλεπιδραστικές στρατηγικές εταιρικές σχέσεις με τις βασικές ομάδες των ενδιαφερομένων μερών τους. Τα συμφέροντα και οι απόψεις αυτών των ενδιαφερομένων μερών ενσωματώνονται στις στρατηγικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων (Grunig & Grunig, 1992).

1.2 Λειτουργία των Δημοσίων Σχέσεων

Σύμφωνα με τον Theaker (2016) ένας τρόπος που μπορούμε να εξετάσουμε τις Δημόσιες Σχέσεις, είναι να παρατηρήσουμε τι κάνουν οι επαγγελματίες στον τομέα. Οι επαγγελματίες στις Δημόσιες Σχέσεις εργάζονται σε έναν οργανισμό στο πλαίσιο της εσωτερικής υπηρεσίας Δημοσίων Σχέσεων, είτε απασχολούνται ως σύμβουλοι που διορίζονται από διάφορους οργανισμούς ή άτομα για να αναλάβουν τις Δημόσιες Σχέσεις ενός άλλου οργανισμού. Υπάρχουν και κάποιοι που εργάζονται ως ανεξάρτητοι επαγγελματίες Δημοσίων Σχέσεων. Σε κάθε περίπτωση ο ρόλος τους μπορεί να είναι τεχνικός ή να επιλύουν προβλήματα, αν και πολλές φορές δεν είναι διακριτές οι διαφορές. Ένας εργαζόμενος στις Δημόσιες Σχέσεις πρέπει να γνωρίζει καλά τις εξελίξεις στα κοινωνικά, οικονομικά αλλά και πολιτικά ζητήματα που σχετίζονται με τον τομέα δραστηριοτήτων του. Έτσι, μπορεί να ενεργεί ως σύμβουλος στη διοίκηση και ως διαμεσολαβητής ανάμεσα στη διοίκηση και τις ομάδες ενδιαφέροντος, συμβάλλοντας στη μετατροπή των ιδιωτικών στόχων σε λογική, δημόσια αποδεκτή πολιτική και δράση (Bowen et al., 2019).

1.2.1. Υπολειτουργίες των Δημοσίων Σχέσεων

Το 2016 ο Theaker πρότεινε μια λίστα με τις κύριες δραστηριότητες ή τις υπολειτουργίες των Δημοσίων Σχέσεων. Αυτές ήταν κατηγοριοποιημένες σύμφωνα με το κοινό που απασχολούνται και με βάση το περιεχόμενο της δραστηριότητάς τους.

Με βάση το είδος του κοινού στο οποίο στοχεύουν οι Δημόσιες Σχέσεις προκύπτουν οι παρακάτω υπολειτουργίες:

Η διαχείριση ζητημάτων που προκύπτουν στο εσωτερικό ή και στο περιβάλλον της οργάνωσης ίσως είναι η πιο σημαντική υπολειτουργία των Δημοσίων Σχέσεων. Ως στόχο έχει να επιλύσει προβλήματα και πιθανά ζητήματα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την οργάνωση. Αυτά σχετίζονται με το περιβάλλον της οργάνωσης είτε το εσωτερικό είτε το εξωτερικό και όλα τα άτομα που περιλαμβάνονται σε αυτό. Είναι μια λειτουργία που απαιτεί παρακολούθηση του περιβάλλοντος και βαθιά γνώση της έρευνας, της στρατηγικής διαχείρισης και του επιχειρηματικού μοντέλου του οργανισμού.

Οι σχέσεις της οργάνωσης με τα ΜΜΕ είναι το πιο ορατό τμήμα των Δημοσίων Σχέσεων αφού ασχολείται άμεσα με εξωτερικά μέσα. Πρόκειται για μια τεχνική λειτουργία διότι βασίζεται στην τεχνική ικανότητα να παράγονται υλικά των Δημοσίων Σχέσεων. Δράσεις που μπορούν να αναλάβουν σχετικά με αυτό το κομμάτι οι οργανισμοί είναι τα διαφημιστικά μηνύματα, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.α.

Οι Δημόσιες Σχέσεις αποτελούν σημαντικό τμήμα του μάρκετινγκ και βασική τους λειτουργία είναι η ανάπτυξη επικοινωνίας μάρκετινγκ των οργανισμών. Η δημοσιότητα και η προώθηση προϊόντων με στόχο συγκεκριμένους καταναλωτές είναι το επίκεντρο αυτής της υπολειτουργίας. Οι στρατηγικές και οι τακτικές των δημοσίων σχέσεων χρησιμοποιούνται κυρίως μέσω ενός μοντέλου πρακτόρευσης, το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και την παρότρυνση των καταναλωτών να δοκιμάσουν ή να αγοράσουν ένα συγκεκριμένο προϊόν.

Η οικοδόμηση εσωτερικών σχέσεων στους οργανισμούς είναι ακόμα μια υπολειτουργία των Δημοσίων Σχέσεων που έχει ως στόχο να κρατά ικανοποιημένο το εργατικό δυναμικό του οργανισμού ώστε να παραμένει και αποτελεσματικό. Οι επαγγελματίες του τομέα των Δημοσίων σχέσεων είναι εξειδικευμένοι στις εσωτερικές σχέσεις και έχουν την ευθύνη για την επικοινωνία με τα στελέχη, το διοικητικό προσωπικό και το εργατικό δυναμικό του οργανισμού.

Οι σχέσεις της οργάνωσης με την κοινότητα είναι μια ακόμα υπολειτουργία των Δημοσίων Σχέσεων. Το τμήμα είναι υπεύθυνο για την οικοδόμηση αλλά και διατήρηση καλών σχέσεων με την κοινότητα και τα μέλη αυτής. Οι λειτουργίες ανάπτυξης στρατηγικών δωρεάς κεφαλαίων ή υπηρεσιών αποτελούν μέρος των προσπαθειών του τμήματος Δημοσίων Σχέσεων. Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (Corporate Social Responsibility) και η φιλανθρωπία εντάσσονται εδώ. Σε πολλά κράτη απαιτείται από τη νομοθεσία να συμμορφώνονται οι οργανισμοί με έναν κώδικα δεοντολογίας και να αναφέρουν την κοινωνικά υπεύθυνη συμπεριφορά τους.

Μια ακόμα υπολειτουργία των Δημοσίων Σχέσεων αφορά την ανάπτυξη οικονομικών και επενδυτικών σχέσεων. Οι εργαζόμενοι εδώ χρειάζεται να έχουν εμπειρία με τη λογιστική και τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Έτσι, οι Δημόσιες Σχέσεις είναι υπεύθυνες για τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών εκθέσεων των οργανισμών, των τριμηνιαίων δηλώσεων κερδών και της επικοινωνίας με τους επενδυτές και τους αναλυτές της αγοράς.

Η οικοδόμηση σχέσεων με τις κυβερνήσεις και άλλους δημόσιους οργανισμούς συνιστά μια ακόμα λειτουργία των Δημοσίων Σχέσεων. Κάθε πολιτεία ή κοινότητα ενδιαφέρεται για τις δημόσιες υποθέσεις μιας οργάνωσης που θα πρέπει να επικοινωνούνται με τον κατάλληλο τρόπο. Οι οργανισμοί θα πρέπει να διαχειρίζονται τις σχέσεις τους τόσο με τους ρυθμιστικούς οργανισμούς, όσο και με τους διορισμένους και εκλεγμένους αξιωματούχους.

Οι υπολειτουργίες των Δημοσίων Σχέσεων με βάση τις υπηρεσίες που παρέχουν περιλαμβάνουν τη διαχείριση κρίσεων, την άσκηση παρασκηνιακής πολιτικής πίεσης (lobbying), τις σχέσεις μελών, την ανάπτυξη και αύξηση κεφαλαίων και τη δημοσκόπηση και έρευνα (Bowen, Martin, & Rawlins, 2019).

Στην εποχή μας οι κρίσεις αποτελούν στοιχείο της καθημερινής μας ζωής, κυρίως στο εργασιακό περιβάλλον. Η διαχείριση κρίσεων αφορά τον σχεδιασμό αντίδρασης και την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Οι οργανισμοί έχουν ανάγκη από σχέδια γρήγορης αντίδρασης που να σχετίζονται με την αντιμετώπιση κρίσεων ή κινδύνων που αργά ή γρήγορα θα κληθούν να αντιμετωπίσουν.

Το lobbying μπορεί να ασκείται συμπληρωματικά στις δράσεις των Δημοσίων Σχέσεων που επικεντρώνονται στην διαχείριση των σχέσεων με την κυβέρνηση και τους κρατικούς φορείς όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Μπορεί να ασκείται από μέλη του ίδιου του οργανισμού ή και από εξωτερικούς οργανισμούς-συνεργάτες. Όσοι ασκούν πολιτική πίεση παρασκηνιακά έχουν συνήθως εμπειρογνωμοσύνη στον κλάδο για τον οποίο έχουν προσληφθεί, επικοινωνούν

και διατηρούν σχέσεις με τους νομοθέτες, τους γραμματείς του τύπου και άλλους κυβερνητικούς αξιωματούχους. Συχνά παρέχουν εκπαιδευτικά έγγραφα, ανάλυση πολιτικών και έρευνα σε όσους βρίσκονται στην κυβέρνηση για λογαριασμό των πελατών τους.

Η υπολειτουργία των Δημοσίων Σχέσεων που είναι υπεύθυνη για τη διατήρηση καλών σχέσεων μεταξύ των μελών ή/και των υποστηρικτών ενός οργανισμού είναι γνωστή ως σχέσεις μελών. Αυτά τα μέλη μπορεί να είναι απόφοιτοι, παλιοί εργαζόμενοι, χορηγοί, μέλη δικτύων ακτιβιστών, ομάδες υποστήριξης, εκπαιδευτικά ιδρύματα και σχεδόν οποιοδήποτε ομάδα διακρίνεται από ένα κοινό στοιχείο σύνδεσης με την οργάνωση.

Η υπολειτουργία της ανάπτυξης και αύξησης κεφαλαίων για την ανάπτυξη, επιδιώκει την οικοδόμηση οικονομικής υποστήριξης από τα μέλη και τους υποστηρικτές της οργάνωσης, ιδίως με τη μορφή οικονομικών δωρεών ή κρατικών επιχορηγήσεων. Συχνά μπορεί να συμπίπτει με τις σχέσεις μελών.

Η δημοσκόπηση και η έρευνα διεξάγονται σε τέτοιο βαθμό στο πλαίσιο των δημοσίων σχέσεων που υπάρχουν εξειδικευμένες εταιρείες για να διεξάγουν αυτές τις δραστηριότητες πλήρους απασχόλησης, συνήθως με σύμβαση ή διατήρηση. Θα πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι οι πολύ μεγάλοι οργανισμοί έχουν συχνά τα δικά τους ερευνητικά «τμήματα» σε μία ή περισσότερες υπολειτουργίες των Δημοσίων Σχέσεων. Οι εταιρείες έρευνας μπορούν να προσφέρουν μοναδικές και ισχυρές μεθόδους συλλογής δεδομένων τόσο ποσοτικών όσο και ποιοτικών (Bowen, Martin, & Rawlins, 2019).

1.3 Στρατηγικός σχεδιασμός των Δημόσιων Σχέσεων

Ο Bowen (2010) πιστεύει ότι το βασικό στοιχείο των αποτελεσματικών Δημόσιων Σχέσεων ή της εταιρικής επικοινωνίας είναι ένα στοιχείο στρατηγικής και έτσι πολλοί ερευνητές προτιμούν να χρησιμοποιούν τον όρο στρατηγικές δημόσιες σχέσεις. Οι Δημόσιες Σχέσεις πρέπει να σχεδιάζονται και να διαχειρίζονται με βάση τους στόχους της οργάνωσης και να αξιολογούνται και να συνδέονται με τους οργανωτικούς στόχους. Έτσι, στην ουσία, οι στρατηγικές Δημόσιες Σχέσεις αναφέρονται στις διαχειριζόμενες Δημόσιες Σχέσεις σε αντίθεση με τις δημόσιες σχέσεις, που αποτελούν ένα σύνολο επικοινωνιακών τακτικών. Έτσι η στρατηγική διαχείριση των Δημοσίων Σχέσεων είναι μια διοικητική λειτουργία, που αναπτύσσεται στο στρατηγικό επίπεδο του οργανισμού και διαχειρίζεται την επικοινωνία μεταξύ του οργανισμού / του ιδρύματος και των ενδιαφερομένων μερών. Συνεπώς είναι

απαραίτητη η ανάπτυξη μιας σκόπιμης στρατηγικής Δημοσίων Σχέσεων, σε ευθυγράμμιση με τους στρατηγικούς στόχους του οργανισμού και τη διαμόρφωση ενός στρατηγικού σχεδίου δημοσίων σχέσεων, την παροχή συμβουλών στην ανώτατη διοίκηση σχετικά με την επικοινωνία με τους εργαζομένους και τη διαχείριση δραστηριοτήτων υποστήριξης σε διάφορα επίπεδα της οργάνωσης και για άλλες λειτουργίες όπως το μάρκετινγκ (Arcos, 2016). οι στρατηγικές δημόσιες σχέσεις ωφελούν τους οργανισμούς, βοηθώντας τους να λαμβάνουν αποφάσεις, να αναπτύσσουν πολιτικές, να παρέχουν υπηρεσίες και να συμπεριφέρονται με τρόπους που γίνονται αποδεκτοί από τα ενδιαφερόμενα μέρη - αυξάνοντας έτσι τα έσοδα του οργανισμού και μειώνοντας το κόστος (Grunig, 2011). Στο επίκεντρο της στρατηγικής διαχείρισης των Δημοσίων Σχέσεων βρίσκεται η επικοινωνιακή στρατηγική για την καλλιέργεια σχέσεων με τους πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη του οργανισμού. Τα προγράμματα επικοινωνίας πρέπει να ξεκινούν με τη διαμόρφωση της έρευνας, να αναπτύσσουν στη συνέχεια εφικτούς και μετρήσιμους στόχους, να εφαρμόζουν το πρόγραμμα και να τελειώνουν με την αξιολόγηση του κατά πόσο έχουν επιτευχθεί οι στόχοι (Grunig, 2011).

1.4 Βασικός στόχος των Δημοσίων Σχέσεων

Ως βασικός στόχος των Δημοσίων Σχέσεων στις επιχειρήσεις χαρακτηρίζεται η γνωστοποίηση των υπηρεσιών αυτών με απώτερο στόχο την επαναλαμβανόμενη πώληση των αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται και ειδικότερα τα καταναλωτικά αγαθά τα οποία καταναλώνονται πιο εύκολα. Τα στελέχη Δημοσίων Σχέσεων λοιπόν μιας εταιρίας έχουν ως βασικό στόχο να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον τέτοιο το οποίο να ανταποκρίνεται στις επιθυμίες του καταναλωτή αλλά και να τον πείσουν να δημιουργήσει ένα προφίλ το οποίο να είναι ευνοϊκό προς αυτούς και να προωθεί τις πωλήσεις των υπηρεσιών τους, εξασφαλίζοντας στις επιχειρήσεις αυτές την κερδοφορία αλλά και την μακροχρόνια ύπαρξη τους στην αγορά που λειτουργούν (Θεοδωράτος, 1999).

1.5 Τεχνικές και μέσα των Δημοσίων Σχέσεων

Οι Τεχνικές και τα μέσα που μπορούν να αξιοποιηθούν για τις Δημόσιες Σχέσεις είναι οι ακόλουθες:

- Έντυπη επικοινωνία: Απευθύνεται σε μεγάλο κοινό και περιλαμβάνει: Δελτία τύπου, αφίσες, περιοδικά και φυλλάδια. Τα έντυπα μέσα αποτελούν φθηνή και αποτελεσματική μέθοδο επικοινωνίας.
- Προφορική και/η οπτική επικοινωνία: Απευθύνεται σε μεγάλο κοινό και περιέχει τη δημιουργία ιστοσελίδων, την προβολή στην τηλεόραση, το ραδιόφωνο, ομιλίες και παρουσιάσεις, ηλεκτρονικό newsletter, δημιουργία ιστοσελίδων. Κοινό των παραπάνω μπορεί να αποτελεί το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο αλλά και πιο στοχευμένες ομάδες κοινού όπως γονείς μαθητών, παλιοί απόφοιτοι, τοπικές επιχειρήσεις κ.α.
- Γραπτή και προφορική επικοινωνία στη βάση του ένας προς ένα ή προς μια μικρή ομάδα: γίνεται απ' όλο το προσωπικό της σχολικής μονάδας και έχει άμεση ανάδραση (feedback) και αποτελέσματα. Για την εφαρμογή αυτού του είδους της επικοινωνίας καλό θα είναι να υπάρχει ειδική εκπαίδευση του προσωπικού ώστε να δημιουργείται ευνοϊκό κλίμα ανάμεσα στους συνομιλητές.

Κάθε οργανισμός ή επιχείρηση επιλέγει και αξιοποιεί τα μέσα άσκησης των Δημοσίων Σχέσεων σύμφωνα με τις ανάγκες και τους στόχους του. Η επιλογή γίνεται με βάση την καλύτερη και αποδοτικότερη υλοποίηση των στόχων του και των αναγκών του κοινού του. Σαφώς καλύτερα αποτελέσματα επιτυγχάνονται μέσω του συνδυασμού μέσων (Heath & Coombs, 2006). Στις μέρες μας, που το διαδίκτυο κατέχει πρωτεύοντα ρόλο στις ζωές μας, τα ηλεκτρονικά μέσα, δηλαδή τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα emails και οι ιστότοποι θα πρέπει να αποτελούν τους βασικούς τρόπους άσκησης Δημοσίων Σχέσεων, όπως περιγράφεται στην επόμενη παράγραφο.

1.6 Δημόσιες σχέσεις και Διαδίκτυο

Το 2012 εμφανίστηκε ακόμη ένας ορισμός των Δημοσίων Σχέσεων, όταν η Εταιρεία Δημοσίων Σχέσεων της Αμερικής (PRSA) συμβουλευτήκε τα μέλη της σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα όριζαν τις Δημόσιες Σχέσεις, δεδομένων των επιπτώσεων της ευρείας χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Κατέληξαν στο εξής: «Οι δημόσιες σχέσεις είναι μια στρατηγική διαδικασία επικοινωνίας που οικοδομεί αμοιβαία επωφελείς σχέσεις μεταξύ των οργανισμών και του κοινού τους.» Αυτό αντικατοπτρίζει τον απλό και παλαιότερο ορισμό των κορυφαίων μελετητών των δημοσίων σχέσεων, Grunig και Hunt που αναφέρθηκε και νωρίτερα: «Η διαχείριση της επικοινωνίας μεταξύ μιας οργάνωσης και του κοινού της» (1984:6). Αυτό αργότερα βελτιώθηκε σε «συμπεριφορά επικοινωνίας που διαχειρίζεται ένας οργανισμός» (Grunig 1997, που αναφέρεται στο Grunig et al. 2006: 23).

Η παρουσία μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού στο διαδίκτυο αλλά και ο συνδυασμός της με την πραγματική εικόνα που επιθυμεί να δώσει στην κοινή γνώμη, είναι και το βασικότερο στοιχείο που πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία. Το προφίλ του οργανισμού πρέπει να είναι απόλυτα σύμφωνο με την διαδικτυακή του παρουσία. Τα βασικά χαρακτηριστικά πρέπει να είναι η εύκολη περιήγηση και η εύκολη διάθεση και ανεύρεση των πληροφοριών από τον επισκέπτη. Επίσης τα στοιχεία της επικοινωνίας του οργανισμού πρέπει να είναι εύκολα διαθέσιμα. Στοιχεία τα οποία δυναμώνουν τις Δημόσιες Σχέσεις ενός οργανισμού στο διαδίκτυο είναι η συχνή ανανέωση των περιεχομένων της ιστοσελίδας του και η διάθεση πληροφοριών. Είναι πολύ σημαντικό επίσης η ιστοσελίδα να εμφανίζεται αμέσως ή στις πρώτες επιλογές μετά την αναζήτηση στον ιστό, για όσους ενδιαφέρονται και ψάχνουν πληροφορίες σχετικά με τον οργανισμό ή το αντικείμενό του. Το παραπάνω στοιχείο αποτελεί σημαντικό γεγονός για την παρουσία του οργανισμού αφού τον κάνει να έχει καλύτερη εικόνα και να σχολιάζεται από τους χρήστες του διαδικτύου. Το blog του οργανισμού, η παρουσίασή του και σωστή του διαχείριση αποτελούν σημαντικά βήματα των Δημοσίων Σχέσεων. Η έκταση της δημοσιότητας που έχουν πάρει στις μέρες μας τα σχολικά όπως και τα εταιρικά blog είναι μεγάλη, γεγονός που δείχνει την ανάγκη ανακατεύθυνσης των Δημοσίων Σχέσεων. Οι Δημόσιες Σχέσεις λειτουργούν πιο άμεσα και αποτελεσματικά και από τη σωστή διαχείριση κρίσεων και την ενημέρωση των πελατών ή επισκεπτών (Κουτούπης, 2004).

Ένα πλήθος από πλεονεκτήματα φαίνεται να υπάρχει από τον συνδυασμό του διαδικτύου με τη λειτουργία των εμπορικών και μη οργανισμών. Τα πλεονεκτήματα αυτά μπορεί να είναι μακροπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα. Το διαδίκτυο είναι ένα τρόπος που ανά πάσα στιγμή μπορεί να δώσει οποιαδήποτε πληροφορία σε κάθε επαγγελματικό τομέα. Η πληροφόρηση αυτή αλλά και η χρήση του διαδικτύου γενικότερα, αποτελεί και τον μελλοντικό τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί θα λειτουργούν.

Οι ευκολίες και οι εξυπηρετήσεις που προσφέρουν τα δίκτυα στις επιχειρήσεις είναι οι εξής:

- Άμεση πρόσβαση πληροφόρησης σε όσους ενδιαφέρονται και σε όλα τα κλιμάκια. Με αυτόν τον τρόπο δίνεται άμεση ενημέρωση σε ομάδες κοινού σε ευρεία κλίμακα.
- Η δια τμηματική συνεργασία διευκολύνεται καθώς και η ομαδική εργασία ατόμων με ποίκιλες αρμοδιότητες.
- Η επιχείρηση ή ο οργανισμός έχει τη δυνατότητα να έρθει σε επαφή με το κοινό στο οποίο απευθύνεται και ταυτόχρονα να έχει και μια πιο ολοκληρωμένη αντίληψη γύρω από αυτό.

Το τμήμα των Δημοσίων Σχέσεων χρησιμοποιεί τα ηλεκτρονικά μέσα, μέσω ανακοινώσεων στο διαδίκτυο. Οι ανακοινώσεις μπορεί να αφορούν εκπαιδευτικά προγράμματα, κάποιες διοικητικές αλλαγές, συνεντεύξεις ή αποτελέσματα ερευνών. Απευθύνονται στους ενδιαφερόμενους οι οποίοι επισκέπτονται την ιστοσελίδα του οργανισμού ή απλά κάποιες σελίδες με εκπαιδευτικό και σχετικό με την εκπαίδευση περιεχόμενο. Οι ευχαριστήριες επιστολές που αποστέλλονται μέσω email ή ακόμα και κάποιες ενημερωτικές επιστολές, αποτελούν μέρος των ανακοινώσεων. Τα έντυπα τα οποία χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν, έχουν πλέον αντικατασταθεί από το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Στις μέρες μας δεν κυκλοφορούν πια έγγραφα. Μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου εξασφαλίζεται χρόνος, οι περιττές κινήσεις για την παραλαβή των μηνυμάτων ή και για την αποστολή τους.

Τα πλεονεκτήματα της χρήσης των ηλεκτρονικών μέσων είναι αρκετά. Τα σημαντικότερα, η άμεση επίλυση των προβλημάτων και η πύκνωση των διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του δικτύου. Προκειμένου να πετύχουν όσα αναφέρονται παραπάνω επιβάλλεται να υπάρχει προσωπικό που έχει εκπαιδευτεί κατάλληλα στον χειρισμό των επιμέρους θεμάτων (Κουτούπης, 2004).

Συμπερασματικά, η ευρεία χρήση του διαδικτύου και το πλήθος των εφαρμογών που διατίθενται μπορούν να αποτελέσουν κίνητρο για μια νέα διάσταση στην άσκηση των

Δημοσίων Σχέσεων. Η χρήση των δικτυακών τόπων (web sites), που μπορεί να αποτελούνται από περισσότερες από μία ιστοσελίδες και να περιέχουν χρήσιμα στοιχεία για τον επισκέπτη και της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (e-mail), που κάνει δυνατή την ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ ατόμων σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου και αν βρίσκονται σε πραγματικό χρόνο, είναι ικανά να ανοίξουν νέους διαύλους επικοινωνίας μεταξύ ενός οργανισμού και του κοινού του. Όμως λόγω της μικρής ιστορίας του διαδικτύου, οι Δημόσιες Σχέσεις θα πρέπει να χρησιμοποιούν τα ηλεκτρονικά μέσα συμπληρωματικά με τα παραδοσιακά μέσα των Δημοσίων Σχέσεων από εκπαιδευμένα και εξειδικευμένα άτομα, για την καλύτερη επίτευξη των στόχων τους και των στόχων του οργανισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Το Σχολείο

2.1. Το σχολείο ως σύστημα

2.1.1. Η Θεωρία των Κοινωνικών Συστημάτων

Η Θεωρία των Κοινωνικών Συστημάτων, γνωστή και ως Γενική Συστημική Θεωρία (GST), είναι μια σημαντική θεωρία που αναφέρεται στην εκπαιδευτική διοίκηση. Αφορμή για τη διατύπωσή της δόθηκε από τη διαπίστωση ότι η αποτελεσματική σύνθεση μιας δραστηριότητας είναι σημαντικότερη από την επιστημονική ανάλυση των μερών που την αποτελούν (Πασιαρδής, 2004). Πρόκειται για μια θεωρία που έχει ως στόχο τη διαθεματική συνεργασία και τη διαμόρφωση μεσολαβητικών πλαισίων μεταξύ συγγενικών επιστημονικών κλάδων για την αντιμετώπιση προβλημάτων που ξεπερνούν τα όρια μιας επιστήμης, δηλαδή σύμφωνα με τον Luhmann (1995) μια «υπερθεωρία» (Γκίβαλος, 2005). Έτσι αναλύεται η σχέση του συστήματος με το περιβάλλον του, στο οποίο δεν ανήκει αλλά οριοθετείται από αυτό και έχει τη δυνατότητα να το συλλάβει ως έννοια και να το επεξεργαστεί (Willke, 2004).

Σύστημα είναι η σκόπιμη συλλογή ανθρώπων, αντικειμένων και διεργασιών που έχουν ως στόχο μέσα σε συγκεκριμένο περιβάλλον να δημιουργήσουν επιθυμητά αποτελέσματα (Πασιαρδής, 2004). Διακρίνονται δε, σε ανοικτά και κλειστά. Ανοικτά ονομάζονται τα συστήματα που είναι σε θέση να ανταλλάσσουν ύλη, ενέργεια και πληροφορίες με τα συστήματα που τα περιβάλλουν, ώστε να αναπτύσσονται, να εξελίσσονται και να επιβιώνουν (Κοντάκος, 2011). Τα κλειστά συστήματα είναι εσωστρεφή, δεν δέχονται αλλά ούτε και ασκούν επίδραση στο περιβάλλον.

Τα δομικά στοιχεία ενός συστήματος είναι:

- Οι εισροές/ εισδοχές : τα απαραίτητα στοιχεία της λειτουργίας του είτε με τη μορφή της ύλης, είτε της ενέργειας ή της πληροφορίας
- Το μαύρο κουτί διεργασιών: οι διεργασίες, που συντελούνται, ώστε το κοινωνικό σύστημα να φέρει σε πέρας την αποστολή του.
- Οι εκροές/ αποτελέσματα, χρήσιμα για το ευρύτερο περιβάλλον. (Πασιαρδής, 2004)

Από την άλλη, τα βασικά χαρακτηριστικά κάθε συστήματος σύμφωνα με τον Κοντάκο (2011) είναι η ανατροφοδότηση, δηλαδή οι απαιτούμενες διορθωτικές αλλαγές, όταν το σύστημα παρεκκλίνει από την προκαθορισμένη του πορεία, η ισορροπία, που διακρίνεται στη στατική, δηλαδή διατήρηση σταθερού περιβάλλοντος για μια χρονική περίοδο, αλλά και στη δυναμική, όπου διατηρείται η εσωτερική αρμονία παρά τις εξωτερικές αλλαγές. Τέλος, η προσαρμογή που σημαίνει την αφομοίωση των αλλαγών για την επίτευξη της σταθερότητας του συστήματος. Η προσαρμογή εμπεριέχει και τη δυνατότητα αλλαγής όχι μόνο του ίδιου του συστήματος αλλά και του περιβάλλοντος του. Όταν κάποιο από τα ανωτέρω χαρακτηριστικά δυσλειτουργεί, τότε το σύστημα γίνεται θνησιγενές (Πασιαρδής, 2004). Μέσα από όλη την πολυπλοκότητα που προαναφέρθηκε, γίνεται φανερό πως στους σύγχρονους καιρούς των συνεχών αλλαγών επιβεβαιώνεται η ρήση του Luhmann ότι η δομή του κοινωνικού συστήματος μεταβάλλεται μόνο διαμέσου της εξέλιξής του (Γκίβαλος, 2005).

Επιτυχή παραδείγματα κοινωνικών συστημάτων αποτελούν οι εκπαιδευτικές μονάδες.

2.1.2. Το σχολείο ως ανοικτό διανθρώπινο σύστημα.

Σημαντικοί εκπρόσωποι της Συστημικής Θεωρίας στην εκπαίδευση (Getzels, Guba), αναγνώρισαν την αλληλεπίδραση των σχολείων με το περιβάλλον και υιοθέτησαν την προσέγγιση των ανοικτών συστημάτων. Μέσα από αυτή, τονίζεται η σύνδεση και συσχέτιση όλων των υποσυστημάτων στο εσωτερικό μιας οργάνωσης μεταξύ τους, αλλά και η αλληλεπίδραση της οργάνωσης με το εξωτερικό της περιβάλλον.

Ως εισροές, η σχολική μονάδα έχει τους παραγωγικούς συντελεστές της μόρφωσης: τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς, το προσωπικό στήριξης, τους γονείς, τα δημογραφικά δεδομένα της κοινότητας και τις αξίες της, τους οικονομικούς πόρους, αλλά και τα προβλήματα που προκύπτουν- που εισέρχονται στο σύστημα από το εξωτερικό περιβάλλον (Πασιαρδής, 2004).

Αντίστοιχα, ως υποσυστήματα της σχολικής μονάδας θεωρούνται το αναλυτικό πρόγραμμα, το παιδαγωγικό υλικό, οι διδακτικές μέθοδοι και οι υλικοτεχνικές υποδομές, όπως καθορίζονται και παρέχονται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ακόμα, η οργανωτική του δομή που καθορίζεται από την Πολιτεία βάσει νόμων, με την ιεραρχία, το οργανόγραμμα, τον καταμερισμό εργασιών, τον Σύλλογο διδασκόντων αλλά και τον Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων. Ως υποσύστημα ακόμα, θεωρείται το στυλ της ηγεσίας που ασκείται

στην κάθε σχολική μονάδα. Μέσα από όλα αυτά, μέσα από τις διεργασίες του μαύρου κουτιού, διαμορφώνεται το αποτέλεσμα στη λειτουργία της σχολικής μονάδας (Κοντάκος, 2011).

Ως εκροές μπορούν να θεωρηθούν τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των εισροών μέσω του μαύρου κουτιού. Αυτές μπορεί να είναι απτές ή και όχι. Τέτοια είναι οι επιδόσεις των μαθητών, οι στάσεις και οι συμπεριφορές τους, η επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών, οι λύσεις που δίνονται στα προβλήματα που προκύπτουν και εν τέλει διαμορφωμένοι άνθρωποι, ενεργοί πολίτες. Έτσι, διοχετεύεται το τελικό προϊόν στο κοινωνικό περιβάλλον, το οποίο και επηρεάζει.

Πληροφορίες για την ανατροφοδότηση¹ στην εκπαίδευση, έχουμε μέσα από τις προφορικές και γραπτές εξετάσεις των μαθητών, από έρευνες για το σχολικό κλίμα της μονάδας, από τους γονείς, κλπ.

Το εξωτερικό περιβάλλον μιας σχολικής μονάδας, είναι εκείνο που ασκεί τη μεγαλύτερη επίδραση στη λειτουργία της και φυσικά σε όλα τα υποσυστήματά της. Ως εξωτερικό περιβάλλον μιας σχολική μονάδας νοούνται διάφορες Εκπαιδευτικές Οργανώσεις όπως Πανεπιστήμια και συνδικαλιστικές οργανώσεις. Ακόμα, οι γονείς, που αποκτούν όλο και περισσότερη δύναμη παρέμβασης στη διοίκηση των σχολείων. Η κοινωνία, αφού τα απαραίτητα κονδύλια για τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος εξασφαλίζονται από τη φορολόγηση των πολιτών. Ακόμα η Πολιτεία, αφού μέσα από νομοθετικές διατάξεις επιδρά σε πολλά από τα υποσυστήματα του συνόλου. Επίσης, και διάφοροι κοινωνικοί οργανισμοί όπως η UNESCO, ο ΟΟΣΑ, η Παγκόσμια Τράπεζα, κλπ., οι οποίοι διαμορφώνουν με τον τρόπο τους τις ανάγκες της αγοράς, σύμφωνα με τις οποίες θα πρέπει να προετοιμάζονται οι μαθητές.

Η εξέλιξη του σχολικού συστήματος, μπορεί να προέλθει μέσα από τις συνεχείς αλληλεπιδράσεις των εμπλεκόμενων στις διαδικασίες του (των μαθητών, των εκπαιδευτικών, των οικογενειών τους, της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας) και μέσα από την συνεχή τροποποίηση της οργανωσιακής σχολικής κουλτούρας.

Μέσα στη σχολική τάξη, ο εκπαιδευτικός αφού λάβει υπόψη του τις ανάγκες, τις κλίσεις και τις ιδιαιτερότητες των μαθητών, αξιοποιεί το κατάλληλο για αυτούς παιδαγωγικό υλικό χρησιμοποιώντας αντίστοιχες διδακτικές μεθόδους και αξιολογεί το αποτέλεσμα των επιλογών του, δηλαδή αυτοαξιολογείται. Ο ίδιος όμως, γίνεται και αξιολογητής των μαθητών του μέσα από διαγνωστικές διαδικασίες, αφού ελέγχει τις επιδόσεις τους, τις προ υπάρχουσες γνώσεις,

---

¹ Ως ανατροφοδότηση ορίζεται η κυκλική διαδικασία που αποτελεί μηχανισμό επικοινωνίας και ελέγχου και φέρνει στο σύστημα, στα στοιχεία του και στο περιβάλλον του μια συνεχή ροή πληροφοριών σχετική με τη λειτουργία του.

τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες κ.α.. Επίσης, διαφορετικές επιλογές μέσων και υποδομών δίνουν και τη δυνατότητα διαφορετικών αποτελεσμάτων, που δείχνει την «ισοτέλεια» του σχολικού συστήματος. Με τον τρόπο αυτό γίνεται κατανοητό πως ο σχολικός οργανισμός παρουσιάζει μια πολυπλοκότητα μέσα σε ένα ήδη περίπλοκο περιβάλλον. Πρέπει λοιπόν να αναπτυχθούν εσωτερικοί μηχανισμοί που θα ελέγχουν τις εισροές του σχολικού οργανισμού σύμφωνα με τα κριτήρια που έχει ορίσει. Προκειμένου να γίνει σωστή διαχείριση των καταστάσεων αυτών είναι χρήσιμη μια άλλη προσέγγιση στον χειρισμό των κρίσεων που λαμβάνει υπόψη ότι στο σχολικό οργανισμό η μάθηση αφορά όλα τα μέλη του, τα υποσυστήματά του, το σύνολό του.

2.2. Ομάδες που σχετίζονται με το σχολείο

Είναι προφανές, πως όποιο ζήτημα επιφέρει αλλαγές στα Δημόσια Σχολεία είναι πιθανό αν όχι σίγουρο, να έχει επιπτώσεις και σε μεγάλα τμήματα της κοινότητας ακόμη και σε ανθρώπους χωρίς άμεση σχέση με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Οι περισσότεροι πολίτες στην κοινωνία μας αισθάνονται πως έχουν δικαίωμα να γνωρίζουν και να έχουν λόγο στο τι συμβαίνει στα δημόσια σχολεία. Άλλωστε, καθώς ανέρχεται το συνολικό εκπαιδευτικό επίπεδο, ανέρχεται και το αίσθημα της υπευθυνότητας και της κριτικής σκέψης.

Υπάρχουν διάφορες ομάδες στην ελληνική κοινωνία που επηρεάζονται και επηρεάζουν το εκπαιδευτικό σύστημα. Έτσι, όσο να αφορά το εσωτερικό των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, μπορεί να γίνει λόγος για τους εκπαιδευτικούς, τους σπουδαστές-μαθητές, άλλους υπαλλήλους στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, γονείς και κηδεμόνες, τα μέλη συλλόγων που σχετίζονται με τα ιδρύματα αλλά και απόφοιτους αυτών.

Οι ομάδες που επηρεάζονται στο εξωτερικό των εκπαιδευτικών μονάδων είναι σαφώς περισσότερες. Εδώ συγκαταλέγονται τα συνδικάτα των εργαζομένων, οι σχολικοί γείτονες, οι εκκλησίες και οι θρησκευτικές οργανώσεις της περιοχής του εκπαιδευτικού ιδρύματος, οι επιχειρήσεις και βιομηχανίες που εδρεύουν εκεί κοντά, γειτονικοί αθλητικοί σύλλογοι, τοπικοί και κυβερνητικοί παράγοντες.

Κάθε μία από αυτές τις ομάδες ανθρώπων επηρεάζει τα εκπαιδευτικά ιδρύματα με ποικίλους τρόπους, όμως τέσσερις από αυτές είναι ιδιαίτερες σημαντικές και πρέπει να τους αποδοθεί η σχετική προσοχή.

Οι εκπαιδευτικοί αποτελούν μια ισχυρή και καλά οργανωμένη ομάδα του κοινωνικού συνόλου της χώρας μας. Δείχνουν ενδιαφέρον για κάθε φάση της λειτουργίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και καλούνται να διεκπεραιώσουν τυχόν αλλαγές. Ασκούν όμως επιρροή και σε άλλες ομάδες, όπως τους γονείς και κηδεμόνες και φυσικά τους εκάστοτε διευθυντές εκπαίδευσης και υπουργούς παιδείας.

Οι σπουδαστές-μαθητές στις μέρες μας είναι πιο ενεργοί και έτοιμοι να εκφράσουν τη γνώμη τους σε σχέση με το εκπαιδευτικό περιβάλλον και τις παρεχόμενες υπηρεσίες εκπαίδευσης, ακόμα και στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια βαθμίδα εκπαίδευσης. Η γνώμη τους και η ικανοποίησή τους, αποτελούν βασικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη στάση της αμέσως σημαντικότερης ομάδας, των γονέων και κηδεμόνων.

Η ομάδα των γονέων και κηδεμόνων λειτουργεί και ως εσωτερική αλλά και ως εξωτερική ομάδα κοινού ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος. Η εσωτερική αποτελείται από τους γονείς – κηδεμόνες των μαθητών της εκπαιδευτικής μονάδας τη δεδομένη χρονική στιγμή. Οι γονείς-κηδεμόνες των μαθητών που έχουν αποφοιτήσει ή σκέφτονται να φοιτήσουν στη συγκεκριμένη ομάδα, απαρτίζουν την εξωτερική ομάδα κοινού. Λόγω του έντονου ενδιαφέροντός τους για όσα επηρεάζουν τα παιδιά τους, οι γονείς είναι συνήθως πολύ καλά πληροφορημένοι για τα σχολικά γεγονότα. Πολλοί επίσης εμπλέκονται και σε διαδικασίες που αφορούν τη σχολική μονάδα μέσω των συλλόγων τους αλλά και προσφέρουν εθελοντική εργασία ή βοήθεια για θέματα που προκύπτουν ή ανάγκες της σχολικής μονάδας. Στην Ελλάδα η συμμετοχή των γονέων στις σχολικές διαδικασίες εισήχθη με το νόμο 1566/1985, κεφ. ΙΕ, ενώ οι ειδικές της ρυθμίσεις καθορίστηκαν με μια σειρά Προεδρικά Διατάγματα (ΠΔ 8/1995, ΠΔ 201/1995) που ακολούθησαν.

Τέλος, οι κάτοικοι της περιοχής μιας σχολικής μονάδας, αποτελούν μία από τις βασικές ομάδες που επηρεάζονται και επηρεάζουν κάποιες λειτουργίες των σχολικών μονάδων, ακόμα και αν δεν έχουν κάποια συγγένεια με μαθητή. Αυτό συμβαίνει καθώς η ποιότητα και η φήμη των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μιας περιοχής επιδρούν στις τιμές ιδιοκτησίας της περιοχής. Ακόμα, η παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης στους νεαρούς κατοίκους της περιοχής, ενισχύει την ομαλή κοινωνική συμβίωση και αλληλεπίδραση των κατοίκων της.

2.3. Διοίκηση Σχολικών Μονάδων

Είναι σαφές πως για να λειτουργούν αποτελεσματικά τα συστήματα και υποσυστήματα που, όπως αναφέρθηκε ωρύτερα συνθέτουν το σχολείο, θα πρέπει η σχολική μονάδα να διαθέτει ικανή διοίκηση. Στην αποτελεσματική λειτουργία μιας σχολικής μονάδας, συμβάλλει αποφασιστικά ο αποτελεσματικός τρόπος διοίκησης όπως συμβαίνει και σε κάθε άλλον οργανισμό. Όμως η διοίκηση ενός «ζωντανού» εκπαιδευτικού οργανισμού, όπως είναι τα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, παρουσιάζει αρκετές ιδιαιτερότητες και διαφοροποιήσεις από τους υπόλοιπους οργανισμούς. Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία (ν.1566/1985. Άρθρο 11) την ευθύνη διοίκησης και λειτουργίας της σχολικής μονάδας την έχουν ο Διευθυντής και ο Σύλλογος Διδασκόντων.

2.3.1 Ο ρόλος του Διευθυντή

Ο ρόλος του διευθυντή φαίνεται να ακολουθεί τις αλλαγές του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Έτσι, ορίζεται αρχικά σε απλά διεκπεραιωτικό, βάσει του υπερβολικά συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού χαρακτήρα που επικρατούσε στη χώρα μέχρι τη δεκαετία του 1990 και αλλάζει σε ένα πιο εμπλεκόμενο ρόλο διοικητικά στη μετέπειτα πορεία, όπου δόθηκε έμφαση στην επίτευξη στόχων, την ηγεσία αλλά και τις επικοινωνιακές δεξιότητες (Κουτούζης, 2012). Παρόλα αυτά, σε επίπεδο σχολικών μονάδων ο ανώτερος ιεραρχικά ρόλος είναι αυτός του/της διευθυντή/ντριας, με τον ίδιο να θεωρείται η ηγεσία του σχολείου και ο ρόλος του να περιλαμβάνει την επιρροή μέσω σχέσεων και ηγετικής συμπεριφοράς όπως προκύπτουν βάσει των προδιδόμενων ρόλων (Μπουραντάς, 2005). Ο διευθυντής οφείλει να διαθέτει ορισμένα στοιχεία προσωπικότητας και συνακόλουθες συμπεριφορές, οι οποίες θα οδηγούν στη βέλτιστη αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας εντός της σχολικής μονάδας αλλά και ως προς την επικοινωνία της με το περιβάλλον. Μεταξύ των χαρακτηριστικών που κρίνονται αναγκαία για το ρόλο του διευθυντή είναι η κατανόηση, η επιμονή και υπομονή στις δύσκολες καταστάσεις/συγκρούσεις που προκύπτουν εντός της μονάδας μεταξύ εργαζομένων, οι καλές επικοινωνιακές δεξιότητες και η ύπαρξη συναισθηματικής νοημοσύνης, η τοποθέτηση υψηλών προσδοκιών και η διάθεση για καινοτομία και φυσικά χρειάζεται και η εκτίμηση και αναγνώριση του ίδιου και της εργασίας του από τα υπόλοιπα μέλη του οργανισμού

(Μπουραντάς, 2005). Εφόσον κάποιος συγκεντρώνει τα εν λόγω χαρακτηριστικά και με βασική προϋπόθεση τη μη χρήση εξουσίας με κατασταλτική διάθεση, το σχολικό περιβάλλον μπορεί να θεωρηθεί ως ένα ενδυναμωτικό πλαίσιο, παρά τη γραφειοκρατική του δομή, αφού μέσα από τη διαχείριση προωθούνται η συνεργασία, η αναγνώριση και η δημιουργικότητα μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής μονάδας, αποφεύγοντας το κατασταλτικό πλαίσιο και την κατ' επέκταση μια συγκρουσιακή προδιάθεση.

Μεταξύ των ικανοτήτων, δεξιοτήτων και ποιοτήτων οι οποίες έχουν επισημανθεί για την επίτευξη του ρόλου του/της διευθυντή/ντριας κατά βέλτιστο τρόπο, τόσο για τον ίδιο όσο και τη σχολική μονάδα (ως προς την εσωτερική-εξωτερική επικοινωνία), είναι η διαμόρφωση διαφορετικών διοικητικών προτύπων ανάλογα με τον εκπαιδευτικό/εργαζόμενο, η υποβοήθηση του εκπαιδευτικού έργου χωρίς τη διάθεση για έλεγχο, ο επηρεασμός σε θετικές στάσεις και ανάπτυξη εντός της μονάδας, η λήψη αποφάσεων με αποφασιστικό τρόπο όταν αυτό κρίνεται, καθώς και η ευελιξία βάσει του περιβάλλοντος που θα ενεργεί, η δημιουργία ενός πλαισίου το οποίο θα λειτουργεί θετικά ως προς την ανάπτυξη, αλληλεπίδραση και ασφάλεια των εργαζομένων και ο παραδειγματικός τρόπος λειτουργίας του σύμφωνα με την αποτελεσματικότητα και την επίτευξη διαφόρων στόχων (Παπαλεξανδρή, 2002; Σαΐτης, 2008).

Ένα ακόμα ζήτημα το οποίο έχει μεγάλη σημασία για το ρόλο του διευθυντή είναι η διαχείριση συγκρούσεων τόσο στο εσωτερικό όσο και ως προς το εξωτερικό περιβάλλον του. Η βέλτιστη έκβαση των εκάστοτε συγκρούσεων εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το είδος της σύγκρουσης, τους εργαζόμενους αλλά και τις δεξιότητες τις οποίες έχει ο διευθυντής ως ο ιεραρχικά ανώτερος εντός της σχολικής μονάδας (Ιορδανίδης, 2014).

Σε ότι αφορά τον θεσμό του διευθυντή του σχολείου, στο άρθρο 11 του ν.1566/1985 (ΦΕΚ167,τ.Α') ορίζεται ότι « ο Διευθυντής του σχολείου είναι ιδίως υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία του σχολείου, τον συντονισμό της σχολικής ζωής, την τήρηση των νόμων , των εγκυκλίων και των υπηρεσιακών εντολών και την εφαρμογή των αποφάσεων του συλλόγου διδασκόντων...». Έτσι ο διευθυντής της σχολικής μονάδας καθοδηγεί τη σχολική κοινότητα, βοηθά τους εκπαιδευτικούς και συντονίζει το έργο τους, αναλαμβάνει πρωτοβουλίες εκπαιδευτικού και παιδαγωγικού χαρακτήρα και οφείλει να αποτελεί παράδειγμα. Επιπλέον όμως, εκτελεί καθημερινά και έναν αριθμό δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την εύρυθμη λειτουργία και συντήρηση των σχολικών κτιρίων, αναλαμβάνει τον χειρισμό του ανθρώπινου παράγοντα, επικοινωνεί με γονείς, κοινωνικούς φορείς κ.α. και εκτελεί διοικητικό έργο.

Όπως γίνεται αντιληπτό, ο ρόλος των διευθυντών είναι πολύ σημαντικός γιατί από εκείνους εξαρτάται ο βαθμός αποτελεσματικότητας της σχολικής μονάδας που διευθύνουν και δύσκολος, γιατί η αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας που διακρίνει τα σχολεία προϋποθέτει ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων. (Σαΐτης, 2014)

Ο αποτελεσματικός Διευθυντής:

- Δημιουργεί συλλογικά οράματα και στόχους για το δημόσιο δημοκρατικό σχολείο. Αναδεικνύει τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου, τον δικό του ρόλο αλλά και αυτόν των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των γονέων, της πολιτείας και όλων όσων επηρεάζουν την υλοποίηση των στόχων και των σκοπών του σχολείου.
- Ενισχύει τη συλλογικότητα και την κοινή δράση. Ενεργεί ως εμπνευστής και πολλαπλασιαστής της συλλογικής προσπάθειας. Εξασφαλίζει τη συμμετοχή της πλειοψηφίας των εκπαιδευτικών και την ανταπόκρισή τους στο συλλογικό πνεύμα και τα προσωπικά τους καθήκοντα.
- Βελτιώνει τον τρόπο επικοινωνίας μεταξύ των διδασκόντων. Μέσω των συνεδριάσεων του συλλόγου διδασκόντων, παρέχει τη δυνατότητα να αισθάνονται όλοι μέσα από την κατανομή των αρμοδιοτήτων, ότι είναι συνυπεύθυνοι για όλα τα θέματα που αφορούν την καλή λειτουργία του σχολείου.
- Εξασφαλίζει την ελευθερία στην έκφραση και δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις διαφορετικές απόψεις. Ελαχιστοποιεί τις διαφορές μεταξύ των διδασκόντων και σε τυχόν διενέξεις μεταξύ διδασκόντων, ο διευθυντής ενθαρρύνει την επίλυση του προβλήματος από τους ίδιους τους εμπλεκόμενους και εμπιστεύεται τη λύση που θα βρουν.

2.3.2 Ο Σύλλογος Διδασκόντων

Ο Σύλλογος Διδασκόντων είναι ένα θεσμοθετημένο συλλογικό όργανο του σχολείου, που συνδέεται με την λειτουργία της σχολικής μονάδας. Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν.1566/1985, αποτελείται από όλους τους διδάσκοντες στο σχολείο με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και έχει ως πρόεδρο τον διευθυντή του σχολείου. Συνεδριάζει ορισμένες φορές το χρόνο και συζητά και αποφασίζει για κάθε ζήτημα που σχετίζεται με την εφαρμογή της εκπαιδευτική πολιτικής και την καλύτερη λειτουργία του σχολείου. Αποστολή του είναι η χάραξη κατευθύνσεων για την καλύτερη διοίκηση της σχολικής μονάδας, όσον αφορά οργανωτικά-διοικητικά θέματα,

αλλά και ζητήματα που έχουν σχέση με τον προγραμματισμό, έλεγχο και ανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού έργου. Η λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων είναι πηγή μερικής αυτονομίας και παράδειγμα αποκέντρωσης στα πλαίσια του συγκεντρωτικού και γραφειοκρατικού μοντέλου διοίκησης της εκπαίδευσης στην χώρα μας.

2.4. Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Ο όρος εκπαιδευτικό σύστημα αναφέρεται στην συστηματική παιδεία, όπως αυτή παρέχεται μέσω οργανισμών (Κωτσίκης, 2001). Πρόκειται για ένα σύνολο στοιχείων - σχολικές μονάδες, ανθρώπινο δυναμικό, προγράμματα σπουδών, διδακτικές μέθοδοι, κ.α.- που συνεργάζονται και αλληλοεπιδρούν με σκοπό την επίτευξη των στόχων της εκπαίδευσης. Οι στόχοι αυτοί αφορούν την πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπου, με συνέπεια την επαγγελματική και παραγωγική του προετοιμασία για την είσοδό του στην αγορά εργασίας, και αφετέρου την πολιτιστική αναβάθμιση του ίδιου του συστήματος και έμμεσα την εξέλιξη της ευρύτερης κοινωνίας. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχει συγκεντρωτικό χαρακτήρα και το κράτος διαμορφώνει - ελέγχει κεντρικά όλους τους τομείς. Από την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους και τη διαμόρφωση του συστήματος διοίκησης με τον νόμο 3/15 του 1833, λίγα πράγματα έχουν αλλάξει, πάρα τις κατά καιρούς προσπάθειες αποκέντρωσης (π.χ. τοπική αυτοδιοίκηση) (Λαΐνας, 2000). Κεντρικό ρόλο κατέχει το Υπουργείο Παιδείας.

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (Υ.ΠΑΙ.Θ.) είναι υπεύθυνο για την εθνική πολιτική στην εκπαίδευση. Βασικό έργο του Υπουργείου είναι να ορίζει, να αξιολογεί και να δημιουργεί τις συνθήκες του εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε να ανταποκρίνεται στις εκπαιδευτικές ανάγκες. Συγκεκριμένα, καταρτίζει τη νομοθεσία που αφορά τον εκπαιδευτικό χώρο, είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή της καθώς και για την εφαρμογή των συνακόλουθων διοικητικών αποφάσεων. Επιπλέον συντονίζει και αξιολογεί τις περιφερειακές υπηρεσίες και τα σχολεία και παρέχει οικονομική υποστήριξη για εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Ο βασικός σκοπός της εκπαίδευσης είναι να συμβάλλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών (Ν.1566/1985, άρθρο 1.) . Τα θέματα της σύγχρονης εκπαίδευσης καθορίζονται από ένα σύνολο κανόνων δικαίου, δηλαδή ένα σύνολο νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, κανονιστικών υπουργικών αποφάσεων και ερμηνευτικών εγκυκλίων, που καθορίζει το πλαίσιο λειτουργίας

των σχολικών μονάδων αλλά και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ανθρώπινου δυναμικού τους. Μέσα από αυτές τις διαδικασίες διαμορφώνεται και ο ρόλος των διοικητικών στελεχών, των διευθυντών, τόσο σε επίπεδο εφαρμογής της άνωθεν επιβαλλόμενης Εξωτερικής Εκπαιδευτικής πολιτικής, όσο και στη διαμόρφωση της Εσωτερικής Πολιτικής.

2.5. Η απαξίωση του δημόσιου σχολείου

Η απαξίωση του δημόσιου σχολείου από το κοινωνικό σύνολο που το απαρτίζει αλλά και το περιβάλλει είναι ίσως το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει σήμερα ο θεσμός της εκπαίδευσης. Η γενικότερη απόρριψη του εκπαιδευτικού συστήματος και ειδικότερα του δημοσίου σχολείου αναφέρεται στη διεθνή βιβλιογραφία ως «devaluation of education» και έχει γίνει αντικείμενο μελετών κυρίως ως παράγοντας υποβάθμισης της ποιότητας ζωής (Hartoonian, 1978; Collins, 1979).

Πολλοί συγγραφείς έχουν προτείνει ότι εάν ένα σημαντικό ποσοστό ανθρώπων λάβει υψηλή εκπαίδευση, τότε αυτή χάνει τη διακριτική της δύναμη (Collins, 1979; van der Ploeg, 1994) και ότι αυτό μπορεί να οδηγήσει σε υποτίμησή της. Εδώ η «υποτίμηση» χρησιμοποιείται για να δείξει ότι ένα απολυτήριο Δημοτικού, Γυμνασίου, Λυκείου ακόμα και ένα πτυχίο ή μεταπτυχιακό, χάνει το μεγαλύτερο μέρος της αξίας του ως «σπάνιο και διακριτικό είδος κεφαλαίου» και θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι αυτό συνέβη στην πλειονότητα των ευρωπαϊκών χωρών τα προηγούμενα χρόνια. Αυτό σημαίνει ότι τα τυπικά προσόντα έχουν γίνει περισσότερο βασική απαίτηση παρά εργαλείο (Saar et al., 2013).

Επιπλέον, η προσαρμογή των εκπαιδευτικών τεχνολογιών σε ψυχαγωγικό περιεχόμενο έχει οδηγήσει στην απαξίωση της ως παράγοντα πολιτισμού και ανάπτυξης, ως παράγοντα κοινωνικοποίησης γενικότερα. Η υποτίμηση των προτύπων, η ιδέα της εύκολης ενασχόλησης, ακολουθούμενη από μπόνους με τη μορφή επίσημου εγγράφου- πιστοποιητικού οδηγεί στην υποτίμηση της διαδικασίας ανάπτυξης της προσωπικότητας και της υποκειμενικότητας, που είναι η εκπαίδευση (Polyaniina, 2020)

Από την πλευρά των μαθητών οι μορφές εκδήλωσης της απαξίωσής τους προς το σχολείο είναι πολλές και οι αιτίες τους σχετίζονται με τις τρέχουσες κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις.

Αρχικά, ο δάσκαλος δεν είναι πλέον ο μοναδικός φορέας της γνώσης. Υπάρχει εύκολη και ταχύτατη πρόσβαση στη γνώση, οπότε το κύρος του εκπαιδευτικού χάνει την αξιοπιστία

του στα μάτια των μαθητών. Ακόμα, το ενδιαφέρον τους μειώνεται καθώς προχωρούν στη σχολική τους ζωή, αφού έχουν μάθει να επιβραβεύονται από τα πρώτα κιόλας μαθητικά τους χρόνια με πληθώρα πληροφοριών. Έτσι, τα διδασκόμενα μαθήματα τους φαίνονται ανιαρά και δεν δίνουν σημασία.

Το συγκεντρωτικό εκπαιδευτικό σύστημα που ακολουθείται στη χώρα μας δεν ενισχύει την περιέργεια και το ενδιαφέρον των μαθητών για το περιεχόμενο των αντικειμένων που διδάσκονται. Πλήξη, άγχος, κούραση και πίεση είναι τα κυρίαρχα συναισθήματα που έχουν οι μαθητές μας για το σχολείο. Όμως, η απάθεια για τη διδακτική πράξη δεν είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο. Έρευνες καταδεικνύουν ότι η αδιαφορία των μαθητών καταστρέφει τη διδασκαλία και τη σχολική ζωή (Vodanovich, 2003; Harris, 2000). Ο σύγχρονος άνθρωπος χαρακτηρίζεται από το αίσθημα της βαρεμάρας, της πλήξης και αυτό θα μπορούσε να είναι η κυρίαρχη διαταραχή του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού (Montgomery & Kehoe, 2016).

Ας μην έχουμε στο μυαλό μας όμως μόνο μαθητές που δυσανασχετούν πηγαίνοντας στο σχολείο, που αρνούνται να μελετήσουν ή να διαβάσουν ένα λογοτεχνικό βιβλίο, μαθητές που προτιμούν να ξοδέψουν το χρόνο τους μπροστά σε κάποια οθόνη παρά φέρνοντας εις πέρας μια δημιουργική δραστηριότητα. Οι μαθητές με πολλαπλά ερεθίσματα από το οικογενειακό τους περιβάλλον, οι μαθητές με υψηλές αποδόσεις ή και αυξημένη νοημοσύνη, ούτε εκείνοι ικανοποιούνται στο σχολείο, αφού δεν τους παρέχονται τα ερεθίσματα που θα τους κινητοποιήσουν, θα τους εμπνεύσουν και θα αποτελέσουν για αυτούς εφόδιο για το μέλλον τους.

2.6. Οι Δημόσιες Σχέσεις στο ελληνικό σχολείο

Οι περισσότεροι οργανισμοί στις μέρες μας, ακολουθώντας το παράδειγμα πολλών επιχειρήσεων, ασκούν Δημόσιες Σχέσεις ώστε να επικοινωνούν τις υπηρεσίες τους στο ενδιαφερόμενο ακροατήριο αλλά και να αφουγκράζονται τις ανάγκες των ομάδων στις οποίες απευθύνονται προκειμένου να προσαρμόζουν τις υπηρεσίες τους σε αυτές. Στις μέρες μας, στα πλαίσια των νέων συνθηκών που διαμορφώνονται από τη ραγδαία εξέλιξη των ψηφιακών τεχνολογιών αλλά και από την εισροή νέων πολιτισμικών ομάδων και εθνοτήτων στη χώρα μας, είναι ανάγκη των δημόσιων φορέων και συγκεκριμένα των σχολείων να ασκούν Δημόσιες Σχέσεις.

Το σύγχρονο σχολείο, αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις της εποχής, την υπερπληροφόρηση των πολιτών, την απαξίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και προσπαθώντας να ανταπεξέλθει στις καινούργιες ανάγκες που δημιουργεί η εποχή του διαδικτύου αλλά και τις έκτακτες συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία του Covid, θα πρέπει να ενσωματώσει νέες μορφές διδασκαλίας, μεθόδους προσέγγισης του ενδιαφέροντος των μαθητών του, σύγχρονες θεματικές. Προκειμένου όμως να εφαρμοστούν επιτυχώς και να παγιωθούν οι όποιες αλλαγές, θα πρέπει οι σχολικές μονάδες να αναθεωρήσουν τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν το κοινό τους. Η αποδοχή από το κοινό του σχολείου των τρόπων και στόχων λειτουργίας του, της φιλοσοφίας του, είναι απαραίτητο συστατικό για την επιτυχία του σχολείου. Επιπλέον, η υποστήριξη τοπικών φορέων και επιχειρήσεων στο έργο του σχολείου μπορεί να επιφέρει σημαντικά αποτελέσματα τόσο για τους μαθητές που φοιτούν σε αυτό, όσο και στην τοπική κοινωνία.

Σε όλα τα παραπάνω, δραστικές αλλαγές μπορεί να επιφέρει η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου. Η εξωτερίκευση της φιλοσοφίας και της κουλτούρας της σχολικής μονάδας, όπως αυτή διαμορφώνεται από τη Διεύθυνση του σχολείου, το Σύλλογο Διδασκόντων, τους μαθητές που φοιτούν σε αυτό και την κοινωνία στην οποία δραστηριοποιείται το σχολείο, μπορεί να βελτιώσει την αντιμετώπιση των πολιτών προς το σχολείο και να δράσει ενισχυτικά στις λειτουργίες του. Για να πετύχει το δημόσιο σχολείο τους στόχους του θα πρέπει το κοινό στο οποίο απευθύνεται να πεισθεί για την ανάγκη ύπαρξής του σχολείου στην κοινωνία αλλά και τη βαρύτητα της αποστολής του σε αυτή.

Σύμφωνα με τον Moore (2009) οι Δημόσιες Σχέσεις, όπως δηλώνει και το όνομά τους, αφορούν τις σχέσεις. Σχέσεις ανάμεσα σε όλες τις ομάδες που εμπλέκονται στις λειτουργίες του σχολείου. Έτσι, η προσωπική επικοινωνία, μαζί με μέσα όπως ενημερωτικά δελτία, ιστοσελίδες ή άλλα εργαλεία επικοινωνίας, είναι ένα βασικό συστατικό στη συνταγή για τη δημιουργία σχέσεων που λειτουργούν θετικά τόσο για τους μαθητές όσο και για τα σχολεία. Οι καλές Δημόσιες Σχέσεις του σχολείου περιλαμβάνουν πολύ περισσότερα από ένα επίσημο πρόγραμμα επικοινωνίας. Σίγουρα οι προσπάθειες του σχολείου θα ωφεληθούν από την καθοδήγηση ενός διαχειριστή και προσωπικού Δημοσίων Σχέσεων, αλλά η επιτυχία προκύπτει από κάτι περισσότερο από δημιουργικά φυλλάδια, ισχυρή δημοσιότητα και υπερσύγχρονο περιεχόμενο ιστού. Ουσιαστικά, οι προσπάθειες Δημοσίων Σχέσεων του σχολείου χρειάζονται όλους τους εμπλεκόμενους προκειμένου να έχουν αποτέλεσμα. Τελικά, η επιτυχία εξαρτάται

από το τι λένε και κάνουν οι άλλοι για τον/την διευθυντή/ντρια, τους εκπαιδευτικούς και για όλους τους άλλους στη σχολική μονάδα.

Στην ελληνική πραγματικότητα, κάτι που ίσως θα μπορούσε να εφαρμοστεί άμεσα στις σχολικές μονάδες, είναι η επιμόρφωση των διευθυντών/ντριών και εκπαιδευτικών στις Δημόσιες Σχέσεις και επικοινωνιακές τεχνικές, προκειμένου να γνωρίσουν τρόπους και μέσα που θα μπορούσαν να βελτιώσουν τις υπάρχουσες προσπάθειές τους για επικοινωνία και εξωτερίκευση της φιλοσοφίας του σχολείου.

Επικοινωνία με τις ομάδες κοινού

Είναι ξεκάθαρο πως τα λόγια και οι πράξεις όλων των εμπλεκόμενων με τα σχολεία δημιουργούν αντιλήψεις και εικόνες που επηρεάζουν το τι πιστεύουν οι ίδιοι και τί πιστεύουν οι άλλοι για αυτά τα σχολεία. Και αυτές οι εικόνες και οι πεποιθήσεις λειτουργούν για να προωθήσουν ή να αποθαρρύνουν το είδος της ατομικής και κοινοτικής υποστήριξης και συμμετοχής που είναι απαραίτητα για την επιτυχία των μαθητών και του σχολείου. Συνεπώς, όλα τα άτομα που συμμετέχουν σε ένα σχολικό κτίριο αποτελούν φορείς Δημοσίων Σχέσεων που ενισχύουν ή βλάπτουν τη φήμη της σχολικής μονάδας καθημερινά. Οι διευθυντές και οι δάσκαλοι μπορεί να βλέπουν τα σχολεία τους ως κτίρια, αίθουσες διδασκαλίας, πολυσύχναστους διαδρόμους και εορταστικούς πίνακες ανακοινώσεων. Αλλά για όσους βρίσκονται εκτός συστήματος, αυτές οι εικόνες μπορούν εύκολα να ερμηνευθούν με πολύ διαφορετικούς τρόπους. Για παράδειγμα, ένας επισκέπτης που έρχεται αντιμέτωπος με κλειδωμένες πόρτες για λόγους ασφαλείας μπορεί να δει μια κρύα και εχθρική πρόσοψη σχολείου, αντί για ένα ασφαλές περιβάλλον μάθησης ή κάποιος που περιπλανιέται σε ένα σχολικό διάδρομο γεμάτο με αίθουσες διδασκαλίας παιδιών που φλυαρούν, μπορεί να δει αταξία και χάος και όχι ομαδική μάθηση. Πολλές φορές μπορεί ένας γονέας στον οποίο προσφέρεται βιαστικός χαιρετισμός από έναν πολυάσχολο δάσκαλο μπορεί να δει έναν αγενή άνθρωπο, αντί για ένα αγχωμένο και ταραγμένο άτομο που, στην πραγματικότητα, είναι αρκετά εγκάρδιο και πρόθυμο να συνεργαστεί με τους γονείς (Moore, 2009). Το πώς οι άλλοι βλέπουν και ερμηνεύουν όλα όσα γίνονται και λέγονται από τα σχολεία ενισχύει τη φήμη με την οποία τα σχολεία πετυχαίνουν ή αποτυγχάνουν και διαμορφώνει ανάλογα την εικόνα τους.

Το δημόσιο σχολείο αποτελεί έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό που ενδιαφέρεται σημαντικά για το κοινό του. Είναι λοιπόν ένας κοινωνικά ευαίσθητος οργανισμός. Για αυτό το

λόγο θα έπρεπε να συλλέγει και να αξιοποιεί συστηματικά πληροφορίες και δεδομένα για τις ομάδες κοινού στις οποίες απευθύνεται προκειμένου να κάνει πιο αποτελεσματική τη λειτουργία του. Η κατανόηση του κοινού του επιτυγχάνεται με τη συνεχή επαφή του με αυτό καθώς και με την ακατάπαυστη συλλογή δεδομένων από αυτό. Μια τέτοια πολιτική επιτρέπει τον σχεδιασμό αποτελεσματικών επικοινωνιακών προσεγγίσεων με σκοπό την επιτυχημένη υλοποίηση των στόχων του (Carlsmith & Railsback, 2001).

Εξωτερικές Ομάδες

Είναι γεγονός πως το σχολείο αλλάζει δραστικά καθώς εκπροσωπεί διαφορετικές προσωπικότητες και πολιτισμικές ταυτότητες που αλληλεπιδρούν μέσα και γύρω από αυτό. Η προώθησή των χαρακτηριστικών του σχολείου στην ευρύτερη κοινωνία μπορεί να προκαλέσει την υποστήριξη στο έργο του από τους πολίτες και έμμεσα τη βελτίωση της ποιότητας των εκπαιδευτικών του υπηρεσιών. Ένα τέτοιο σχολείο θα πρέπει να μπορεί να προσεγγίσει ομάδες κοινού που μπορεί να ενδιαφέρονται αλλά και να αφουγκράζεται τις ανάγκες τους, να τροποποιεί σε κάποιο βαθμό τις δράσεις του με βάση αυτές.

Για τους περισσότερους εκπαιδευτικούς οι γονείς αποτελούν μια από τις βασικές προτεραιότητες στο έργο τους καθημερινά. Οι γονείς προφανώς αποτελούν μια βασική ομάδα, της οποίας η κατανόηση και η υποστήριξη είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία τόσο του σχολείου όσο και των ίδιων των μαθητών. Ένα βασικό ζήτημα είναι η επικοινωνία του σχολείου μαζί τους και η προσεκτική αξιολόγηση του τι ακριβώς θέλουν να γνωρίζουν οι γονείς όταν πρόκειται για σχολικές πληροφορίες.

Όπως κάθε ομάδα, οι γονείς έχουν υπάρχοντα πλαίσια αναφοράς που θα επηρεάσουν το ενδιαφέρον και την αντίδρασή τους σε διαφορετικούς τύπους επικοινωνίας από το σχολείο. Οι πελάτες σε μία επιχείρηση—και οι γονείς είναι πελάτες—αναζητούν γενικές πληροφορίες για την επιχείρηση από την οποία πρόκειται να αγοράσουν ένα προϊόν ή μια υπηρεσία, όμως ενδιαφέρονται συγκεκριμένα για πληροφορίες σχετικά με το προϊόν ή την υπηρεσία και το κατά πόσο θα καλύψει τις συγκεκριμένες επιθυμίες και ανάγκες τους. Για όσους επικοινωνούν εκ μέρους των σχολείων, αυτό σημαίνει ότι οι πληροφορίες θα πρέπει να προσαρμόζονται προσεκτικά για να μιλούν στο μοναδικό ενδιαφέρον κάθε γονέα για τα δικά του παιδιά. Αυτό το ζήτημα δημιουργεί συχνά πρόβλημα εστίασης μηνυμάτων στα σχολεία. Οι εκπαιδευτικοί έχουν, περισσότερο ή λιγότερο, προσηλωμένο κοινό (τους μαθητές τους) που πρέπει να

«εκπαιδευτεί» σε ένα συγκεκριμένο σύνολο γεγονότων ή γνώσεων και χαράσσουν ένα σύνολο σχεδίων για να οδηγήσουν δια δραστικά την ομάδα στην κατανόηση αυτής της γνώσης. Το περιεχόμενο του μηνύματός τους εστιάζεται στην επικοινωνία, δηλαδή ο δάσκαλος λέει στην τάξη του τι πιστεύει ότι οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί έχουν ελάχιστη έως καθόλου κατάρτιση στο είδος των επικοινωνιακών δεξιοτήτων που εφαρμόζονται γενικά σε οργανωμένα περιβάλλοντα επικοινωνίας. Στον κόσμο μας, τα επιτυχημένα μηνύματα προκύπτουν γενικά από την κατανόηση του τι θέλει να μάθει το κοινό και όχι του τι πιστεύει ο πομπός πως χρειάζεται να γνωρίζει το κοινό.

Εσωτερικές Ομάδες

Υπάρχει ένας αριθμός σημαντικών εσωτερικών ακροατηρίων για την προσπάθεια Δημοσίων Σχέσεων κάθε σχολείου που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή, που αλληλεπιδρούν καθημερινά με τους γονείς και το κοινό εντός ή εκτός σχολικής μονάδας. Δάσκαλοι, σύμβουλοι, ειδικό βοηθητικό προσωπικό, σχολικοί φύλακες και προσωπικό καθαριότητας και συντήρησης αποτελούν την ομάδα που διατηρεί τα σχολεία σε λειτουργία, βοηθά τους μαθητές να επιτύχουν και χτίζει το είδος της εικόνας που θα έχουν οι άλλοι για αυτά τα σχολεία.

Το ακμαίο ηθικό και το κίνητρο παίζουν βασικό ρόλο, βοηθώντας τους ανθρώπους να επιτύχουν στα καθήκοντά τους τόσο ως άτομα όσο και ως μέλη της ομάδας. Οι σταθερές, συνεχείς, αποτελεσματικές εσωτερικές Δημόσιες Σχέσεις διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην οικοδόμηση και διατήρηση υγιούς ηθικού και πνεύματος κινήτρων μεταξύ των εργαζομένων. Για να χτιστεί μια ομαδική ατμόσφαιρα, όλοι οι υπάλληλοι του σχολείου πρέπει να ενθαρρύνουν και να διαμορφώνουν την ανοιχτή επικοινωνία. Όσοι δεν γνωρίζουν εις βάθος ή αγνοούν παντελώς πληροφορίες για τις Δημόσιες Σχέσεις του σχολείου μπορεί να εγείρουν ανησυχίες για ένα τόσο ανοιχτό περιβάλλον, φοβούμενοι ότι η υπερβολική συμβολή των εργαζομένων μπορεί να οδηγήσει σε μια ανεξέλεγκτη χιονοστιβάδα επικοινωνίας και να οδηγήσει σε πληγωμένα συναισθήματα εάν οι προτάσεις των εργαζομένων αγνοηθούν ή απορριφθούν. Κάτι τέτοιο όμως είναι πιθανό να υπάρξει οποιαδήποτε στιγμή σε οποιοδήποτε σχολείο - είτε υπάρχει επίσημο πρόγραμμα Δημοσίων Σχέσεων είτε όχι. Είναι στα μη διαχειριζόμενα περιβάλλοντα επικοινωνίας που το ηθικό είναι πιο πιθανό να καταστραφεί και οι άνθρωποι είναι πιο πιθανό να αισθάνονται αποκομμένοι από τη λειτουργία του σχολείου όταν ανακοινώνονται οι αποφάσεις. Στην κοινωνία που ζούμε, τα παράπονα, τα άσκοπα

κουτσομπολιά και οι φήμες μπορούν να συνδυαστούν για να δημιουργήσουν έναν ανεμοστρόβιλο παραπληροφόρησης που δύσκολα αντιμετωπίζεται (Carlsmith & Railsback, 2001).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Μεθοδολογία Έρευνας

3.1 Σκοπός της Έρευνας και Ερευνητικά Ερωτήματα

Είναι σαφές από τη βιβλιογραφία πως οι Δημόσιες Σχέσεις μπορούν να αναδείξουν τη λειτουργία και τις υπηρεσίες ενός οργανισμού μέσα από την καλλιέργεια κλίματος εμπιστοσύνης με το κοινό στο οποίο απευθύνονται. Τα Δημόσια Σχολεία αποτελούν εκπαιδευτικούς οργανισμούς των οποίων οι λειτουργίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την ευημερία της κοινωνίας. Πλήθος ερευνών στην Ελλάδα έχει αναδείξει την προθυμία των εκπαιδευτικών να έχουν καλή συνεργασία και επικοινωνία με τους γονείς των μαθητών/τριών τους αλλά και με τοπικούς φορείς. Μέσω της αξιοποίησης τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων, η εικόνα που έχουν οι γονείς, οι μαθητές, οι εκπαιδευτικοί αλλά και η ευρύτερη κοινωνία για το σχολείο μπορεί να βελτιωθεί και έμμεσα να υπάρξουν πολλαπλά οφέλη, όχι μόνο κοινωνικά, που σχετίζονται με την πρόοδο της χώρας.

Ποια είναι άραγε η εικόνα που αποτυπώνει με σχετική ακρίβεια την προσπάθεια εξωτερίκευσης της φιλοσοφίας και των δράσεων του δημόσιου σχολείου; Τί γνώμη έχουν οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για την εφαρμογή Δημοσίων Σχέσεων στις σχολικές μονάδες στη σύγχρονη ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα; Με ποια μέσα και τρόπους θα μπορούσε να επιτευχθεί βελτίωση της εικόνας τους σχολείου και τί αποτελέσματα θα μπορούσε να επιφέρει μια τέτοια αλλαγή;

Σκοπός της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας είναι να διερευνήσει τις προσπάθειες εξωτερίκευσης της λειτουργίας και της φιλοσοφίας των σχολικών μονάδων προς το ευρύ κοινό αλλά και τις απόψεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε Δημοτικά Σχολεία στη χώρα μας, αναφορικά με την αξιοποίηση τεχνικών των Δημοσίων Σχέσεων που εφαρμόζονται ευρέως στον ιδιωτικό αλλά και σε άλλες δομές του δημόσιου τομέα, στο δημόσιο ελληνικό σχολικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα διερευνώνται οι μορφές και οι τρόποι με τους οποίους ενημερώνεται το σύνολο της τοπικής κοινωνίας των σχολικών μονάδων όπως υιοθετούνται και εφαρμόζονται τόσο από τους/τις εκπαιδευτικούς, όσο και από όλους τους/τις

εργαζόμενους/εργαζόμενες στις σχολικές μονάδες, για τη βελτίωση της εικόνας και της φήμης του σχολείου.

Τα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης είναι τα ακόλουθα:

1. Ποιοι είναι οι τρόποι με τους οποίους ασκούνται Δημόσιες Σχέσεις στα ελληνικά δημόσια Δημοτικά Σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και ποιες τεχνικές και μέσα Δημοσίων Σχέσεων αναπτύσσονται μεταξύ σχολείου και κοινού;

2. Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών για την εφαρμογή Δημοσίων Σχέσεων στις σχολικές μονάδες, ποιον θεωρούν πρωταρχικό σκοπό αυτών και ποιος είναι αρμόδιος για την εφαρμογή τους;

3. Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών για τα οφέλη της εφαρμογής τεχνικών των Δημοσίων Σχέσεων στα δημόσια Δημοτικά Σχολεία της χώρας και με ποιους άλλους παράγοντες φαίνεται να σχετίζονται;

3.2 Μεθοδολογική Προσέγγιση και Εργαλείο Συλλογής Δεδομένων

Βασική επιδίωξη της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση της εφαρμογής τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων από τις σχολικές μονάδες της χώρας και των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, που εργάζονται σε δημόσιες σχολικές μονάδες σχετικά με την αξιοποίηση Δημοσίων Σχέσεων στα Δημοτικά Σχολεία, μέσω συγκεκριμένων ερευνητικών ερωτημάτων. Ως καταλληλότερη μέθοδος διερεύνησης του θέματος επιλέχθηκε η ποσοτική έρευνα. Αρχικά ορίστηκε το δείγμα της έρευνας, έπειτα χορηγήθηκε ερωτηματολόγιο με σκοπό την άντληση των πληροφοριών και τέλος, οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν, αναλύθηκαν και αποτιμήθηκαν ποσοτικά.

3.2.1 Το ερωτηματολόγιο ως ερευνητικό εργαλείο

Το ερωτηματολόγιο είναι ένα χρήσιμο ερευνητικό εργαλείο, με πολλά οφέλη αλλά και μειονεκτήματα. Τα βασικά του πλεονεκτήματα είναι πως δεν είναι ιδιαίτερα χρονοβόρο και αποτελεί έναν οικονομικό τρόπο συλλογής δεδομένων. Επιπλέον, μπορεί να συμπληρωθεί από τους συμμετέχοντες οποιαδήποτε χρονική στιγμή, γεγονός που καθιστά πιο εύκολη τη συλλογή των δεδομένων. Τέλος, οι συμμετέχοντες απαντούν αυθόρμητα χωρίς να επηρεάζονται.

Στα μειονεκτήματά του: συλλέγονται μόνο τα αποτελέσματα και όχι οι αιτίες τους, απαιτείται προσοχή στη διατύπωση των ερωτήσεων, αποσαφηνίζονται δύσκολα οι ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, συχνά παρατηρείται μικρή προθυμία συμπλήρωσής του. (Σαραφίδου, 2011)

Για τους σκοπούς της έρευνας συγκροτήθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, το οποίο μοιράστηκε σε εκπαιδευτικούς δημόσιων Δημοτικών Σχολείων σε όλη τη χώρα. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν ανώνυμα σε αυτό αφού ενημερώθηκαν γραπτώς. Μάλιστα, υπήρξε πιλοτικό στάδιο κατά το οποίο στάλθηκαν πειραματικά 10 ερωτηματολόγια για να εντοπισθούν τυχόν ασάφειες ή παραλείψεις που μπορεί να δυσκόλευαν τους συμμετέχοντες και να αλλοίωναν τα αποτελέσματα. Το πιλοτικό αυτό στάδιο στοχεύει στην αξιολόγηση της καταλληλότητας του εργαλείου (Cohen et al., 2007). Αφότου ελέγχθηκε η καταλληλότητα του εργαλείου, το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο στάλθηκε σε εκπαιδευτικούς που υπηρετούν σε δημόσια Δημοτικά Σχολεία της χώρας για τη συλλογή των δεδομένων.

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας στηρίχθηκε στις βασικές λειτουργίες των Δημοσίων Σχέσεων και τη χρησιμότητα εφαρμογής τους στο Ελληνικό Δημόσιο Δημοτικό Σχολείο. Περιέχει συνολικά 23 ερωτήσεις και αποτελείται από ερωτήσεις προσδιορισμού των χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών, από διευκρινιστικές ερωτήσεις σχετικά με τυχόν ενέργειες που λαμβάνουν χώρα στα σχολεία όπου εργάζονται αλλά και τις προθέσεις τους για εφαρμογή τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων στις σχολικές μονάδες. Αποτελείται από κλειστού τύπου ερωτήσεις, ώστε να παρέχεται αμεροληψία και να εξασφαλίζεται η σαφήνεια των απαντήσεων και η ακριβής ανάλυση και εξαγωγή των αποτελεσμάτων. Πρόκειται για διχοτομικές ερωτήσεις, ερωτήσεις βαθμονόμησης στις οποίες οι απαντήσεις δίνονται σε πεντάβαθμη κλίμακα Likert (καθόλου - πάρα πολύ) σε αύξουσα διάταξη, για να μπορούν οι ερωτηθέντες να αποδώσουν με τη μέγιστη δυνατή ακρίβεια τις πεποιθήσεις και τις αντιλήψεις τους, καθώς και ερωτήσεις κατάταξης και ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Κατά την κατασκευή του ερωτηματολογίου ελήφθησαν υπόψη κάποιες βασικές αρχές σύμφωνα με τις οποίες το ερωτηματολόγιο πρέπει να είναι αισθητικά ελκυστικό, σύντομο, εύκολο στην ανάγνωση και τη συμπλήρωση και να περιέχει ένα σύντομο πρόλογο με επεξηγήσεις και οδηγίες σχετικά με τη συμπλήρωσή του (Javeau, 2000). Το εν λόγω ερωτηματολόγιο παρατίθεται αυτούσιο στο Παράρτημα Β της εργασίας.

Επιπλέον, συντάχθηκε μια συνοδευτική επιστολή η οποία στάλθηκε παράλληλα με τη χορήγηση του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, που περιείχε ορισμένες πληροφορίες αναφορικά με το θέμα της έρευνας και διασφάλιζε την ανώνυμη συμπλήρωση του

ερωτηματολογίου και τη χρήση των δεδομένων αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της συγκεκριμένης έρευνας. (βλ. Παράρτημα Α).

Στόχος της συνοδευτικής αυτής επιστολής ήταν, να γνωρίσουν οι ερωτηθέντες τον σκοπό διενέργειας της έρευνας και να ενημερωθούν για τη σημασία και την αναγκαιότητα διεξαγωγής της, να λάβουν σαφείς και ξεκάθαρες οδηγίες ως προς τη συμπλήρωση του εργαλείου και φυσικά να τους γνωστοποιηθεί η διασφάλιση της ανωνυμίας και της εμπιστευτικότητας όπως περιγράφουν οι Cohen, Manion, και Morrison (2007). Μέσω αυτής δίνονταν και στοιχεία επικοινωνίας της ερευνήτριας, σε περίπτωση που επιθυμούσε κάποιος εκ των ερωτηθέντων να εκφράσει τυχόν απορίες σχετικά με το εργαλείο ή/και την έρευνα.

Το ερωτηματολόγιο εστάλη με τον ακόλουθο σύνδεσμο:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfsz5JVlOszcl9oW_5iWnXcfolRZjqeQMBM-Kr2ep_syBSb2w/viewform?usp=sf_link σε διάφορα δημόσια Δημοτικά Σχολεία όλης της Ελλάδας με την παράκληση να συμπληρωθεί από εκπαιδευτικούς κάθε ειδικότητας.

Ο τελικός προσδιορισμός του δείγματος των 265 εκπαιδευτικών, που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, έγινε με τυχαίο τρόπο.

Το εργαλείο διαρθρώνεται σε δύο επιμέρους τμήματα. Στο Τμήμα Α' οι συμμετέχοντες/ουσες καλούνται να απκριθούν σε ερωτήματα που συνδέονται με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά και πιο συγκεκριμένα αφορούν το φύλο, την ηλικία, το ανώτερο επίπεδο σπουδών τους, τα έτη υπηρεσίας τους στην εκπαίδευση και τη σχέση εργασίας τους. Το Τμήμα Β' του εργαλείου χωρίζεται σε δύο μέρη. Το Μέρος Ι αποτελείται από 8 ερωτήσεις που αφορούν την εικόνα που δίνει το Δημοτικό Σχολείο στην κοινωνία και την εφαρμογή τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων από τις σχολικές μονάδες εργασίας των ερωτηθέντων. Το Μέρος ΙΙ αποτελούμενο από 9 ερωτήσεις στοχεύει στη διερεύνηση της γνώμης και των απόψεων των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε δημόσια Δημοτικά Σχολεία για την εφαρμογή Δημοσίων Σχέσεων στις σχολικές μονάδες στη σύγχρονη ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα και των τρόπων μέσω των οποίων θα μπορούσε να επιτευχθεί βελτίωση της εικόνας τους σχολείου καθώς και τα αποτελέσματα που θα μπορούσε να επιφέρει μια τέτοια αλλαγή στις σχολικές μονάδες.

3.3 Συμμετέχοντες και Διαδικασία Επιλογής

Το δείγμα της έρευνας περιλαμβάνει 265 εκπαιδευτικούς κάθε ειδικότητας που εργάζονται σε Δημόσια Δημοτικά Σχολεία της Ελλάδας. Συγκεκριμένα, για την επιλογή του δείγματος της παρούσας μελέτης επιλέχθηκε η τυχαία δειγματοληψία. Τα ερωτηματολόγια στάλθηκαν σε διάφορες σχολικές μονάδες της χώρας, συνοδευόμενα από επιστολή που επεξηγούσε το σκοπό και τη χρήση τους, όπου ζητήθηκε από τους Διευθυντές ή τις Διευθύντριες αυτών να τα διαμοιράσουν. Έτσι, τα άτομα που θα λάμβαναν μέρος στην έρευνα, θα διέφεραν ως προς το φύλο, την ηλικία, τη διδακτική εμπειρία κ.τ.λ.. Το στοιχείο αυτό αποσκοπεί στη διερεύνηση και την ανάπτυξη πολλών προοπτικών, την κατανόηση του θέματος σε βάθος και τη διασφάλιση της εγκυρότητας της έρευνας.

3.4 Ερευνητική Διαδικασία

Τα βασικά βήματα που τηρήθηκαν και ακολουθήθηκαν στην παρούσα έρευνα είναι τα εξής: Αρχικά, επιλέχθηκε το βασικό θέμα της μελέτης με βάση τα ενδιαφέροντα και το προσωπικό ενδιαφέρον της ερευνήτριας, αλλά και τη δυνατότητα υλοποίησης της έρευνας ως προς τα τιθέμενα χρονικά πλαίσια. Στη συνέχεια, ορίστηκε ο σκοπός και τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας και αναπτύχθηκε σταδιακά το θεωρητικό πλαίσιο βασιζόμενο σε προηγούμενες σχετικές μελέτες και έρευνες που έχουν γίνει στη χώρα μας σε ΑΕΙ, ΤΕΙ, δημοτικές βιβλιοθήκες και φορείς του δημόσιου τομέα. Επιλέχθηκε η μεθοδολογία, κατάλληλη για τη διερεύνηση του θέματος και των ζητούμενων και κατασκευάστηκε το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο με τρόπο τέτοιο που να εξυπηρετεί τα ερευνητικά ερωτήματα. Το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε αρχικά πιλοτικά σε δέκα εκπαιδευτικούς δημοτικών σχολείων προκειμένου να αναδειχθούν τυχόν ασάφειες, που ενδεχομένως να δημιουργούσαν προβλήματα στην αξιοπιστία της έρευνας. Έπειτα, τον Νοέμβριο του 2021 στάλθηκαν τα ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια σε δημόσια Δημοτικά Σχολεία όλης της Ελλάδας, ώστε να απαντηθούν από τους/τις εκπαιδευτικούς, που το επιθυμούσαν. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από αυτά, αφού ομαδοποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν υπέστησαν ανάλυση από την οποία και εξήχθησαν και ερμηνεύθηκαν τα αποτελέσματα της έρευνας.

3.5 Μέθοδος Ανάλυσης Δεδομένων

Για την ανάλυση των δεδομένων που αντλήθηκαν από τα ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια, χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS (IBM SPSS Statistics 20). Η επεξεργασία του φύλλου εργασιών των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με περιγραφική και με επαγωγική στατιστική. Αναλυτικότερα, η περιγραφική στατιστική συμπεριέλαβε τη δημιουργία πινάκων συχνοτήτων και ορισμένων διαγραμμάτων σε μορφή πίτας και στηλών, ενώ η επαγωγική στατιστική την εύρεση σχέσεων μεταξύ των μεταβλητών. Πιο συγκεκριμένα, για τη διεξαγωγή των αποτελεσμάτων του Τμήματος Α' του ερωτηματολογίου, αναφορικά με τα δημογραφικά στοιχεία των εκπαιδευτικών, δημιουργήθηκαν πίνακες συχνοτήτων και έγκυρων ποσοστών για κάθε στοιχείο ξεχωριστά. Παράλληλα, δημιουργήθηκαν γραφήματα, τα οποία αναπαριστούν τα δεδομένα. Επιπλέον, για την ανάλυση των Μερών Ι και ΙΙ του Β' τμήματος του ερωτηματολογίου, χρησιμοποιήθηκε περιγραφική στατιστική, μέσω του σχεδιασμού πινάκων, οι οποίοι συμπεριλαμβάνουν το πλήθος των ατόμων, τους μέσους όρους, τις τυπικές αποκλίσεις, αλλά και τη μέγιστη και ελάχιστη τιμή για την εκάστοτε μεταβλητή. Τέλος, για τη συσχέτιση των μεταβλητών χρησιμοποιήθηκε η επαγωγική στατιστική. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε ανάλυση δεδομένων επαγωγικής στατιστικής μέσω της Ανάλυσης Διασποράς ANOVA on Ranks (έλεγχος Kruskal-Wallis H), καθώς επιδιώχθηκε η σύγκριση κατανομών των τιμών κατηγορικών μεταβλητών (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, σχέση εργασίας) και διατακτικών, με απώτερο στόχο να εξακριβωθεί η ύπαρξη ή μη στατιστικά σημαντικών διαφορών στις κατανομές των τιμών τους. Στην πορεία της εργασίας, και ειδικότερα στο Κεφάλαιο 4 παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης μελέτης.

3.6 Αξιοπιστία και Εγκυρότητα της έρευνας

Η αξιοπιστία και η εγκυρότητα σύμφωνα με τους Παπαναστασίου και Παπαναστασίου (2005), δεν αναφέρονται στο εργαλείο συλλογής των δεδομένων, αλλά στον βαθμό αξιοπιστίας και εγκυρότητας των αποτελεσμάτων του εργαλείου.

Αξιοπιστία Αποτελεσμάτων Εργαλείου

Σημαντικό στοιχείο διασφάλισης της αξιοπιστίας των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου αποτέλεσε η χορήγηση μερικών ερωτηματολογίων στο πιλοτικό στάδιο διεξαγωγής της

έρευνας σε έναν μικρό αριθμό εκπαιδευτικών (10 άτομα), με απώτερο στόχο να εντοπιστούν τυχόν αδυναμίες του εργαλείου οι οποίες στη συνέχεια θα κλόνιζαν τον βαθμό αξιοπιστίας των αποτελεσμάτων. Επιπλέον, εφόσον για τον σχεδιασμό πολλών από της ερωτήσεις έχει αξιοποιηθεί η διατακτική κλίμακα Likert, αυξάνεται σημαντικά ο βαθμός αξιοπιστίας των αποτελεσμάτων, καθότι οι απαντήσεις των συμμετεχόντων είναι διαβαθμισμένες. Τέλος, οι ερωτήσεις του εργαλείου της έρευνας αποτελούν εν μέρη σύνθεση άλλων ερωτηματολογίων, που έχουν χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν σε παρόμοιες έρευνες, γεγονός που ενισχύει περισσότερο την αξιοπιστία του.

Εγκυρότητα Εργαλείου

Η σύνταξη του Ερωτηματολογίου έγινε ύστερα από μελέτη της βιβλιογραφίας και όσων αναφέρθηκαν στο θεωρητικό μέρος, αλλά και από εμπειρίες του ερευνητή. Το εργαλείο έχει σχεδιαστεί ώστε να είναι αντάξιο των αναγκών της έρευνας και ταυτόχρονα να συνάδει με τα ερευνητικά ερωτήματα που διερευνώνται. Πρόκειται για εγκυρότητα περιεχομένου, διότι οι ερωτήσεις του εργαλείου καλύπτουν όλα τα ερευνητικά ερωτήματα και τα αντικείμενα για τα οποία έχει σχεδιαστεί το εργαλείο.

Εγκυρότητα Έρευνας

Προκειμένου να διασφαλιστεί η εγκυρότητα της παρούσας ποσοτικής έρευνας επιλέχθηκε η δειγματοληψία, με τυχαίο τρόπο. Η επιλογή ατόμων, που διαφέρουν ως προς την ηλικία, το φύλο, την εμπειρία κ.τ.λ. συμβάλλει ουσιαστικά στην αύξηση του βαθμού εγκυρότητας της έρευνας. Τέλος, η λεπτομερής καταγραφή και παρουσίαση της διαδικασίας, των δεδομένων και των αποτελεσμάτων, όπως και η στατιστική διαχείριση των δεδομένων αποτελούν εξέχουσες, για την εγκυρότητα της έρευνας, διαδικασίες. Στο επόμενο κεφάλαιο προβάλλονται λεπτομερώς τα αποτελέσματα της έρευνας, με βάση τα μέρη του ερωτηματολογίου, που ορίστηκαν, προκειμένου να εξυπηρετήσουν τη διερεύνηση του θέματος και των τιθέμενων ερευνητικών ερωτημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

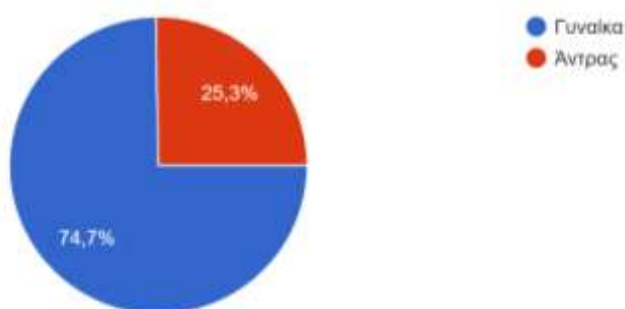
Αποτελέσματα Έρευνας

4.1 Εισαγωγή

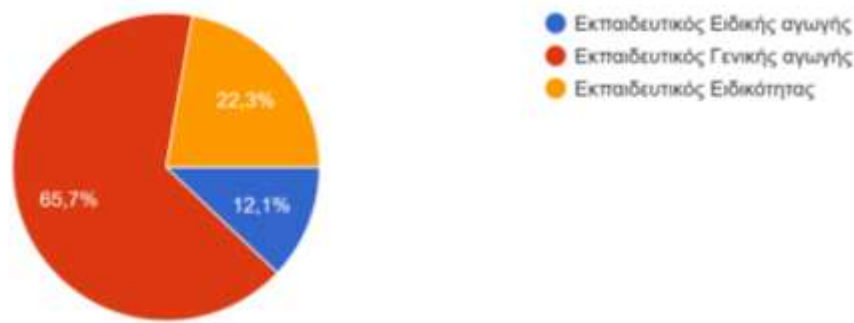
Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας όπως προέκυψαν από τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν από τα ερωτηματολόγια. Αρχικά παρατίθενται τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος όπως συλλέχθηκαν στο Τμήμα Α' του ερωτηματολογίου και έπειτα γίνεται ανάλυση των επιμέρους ερωτήσεων για τα δύο Μέρη (I και II) του Τμήματος Β'.

4.2 Δημογραφικά στοιχεία δείγματος

Το δείγμα αποτελείται από 265 εκπαιδευτικούς, εκ των οποίων οι 198 γυναίκες εκπαιδευτικοί και 67 άντρες, δηλαδή το 25,3% του δείγματος (Διάγραμμα 1). Από το συνολικό αριθμό των ερωτηθέντων, οι 174 ήταν εκπαιδευτικοί Γενικής Αγωγής (66%), οι 59 Εκπαιδευτικοί Ειδικότητας (22%) και 32 Εκπαιδευτικοί Ειδικής Αγωγής (12%) (Διάγραμμα 2).

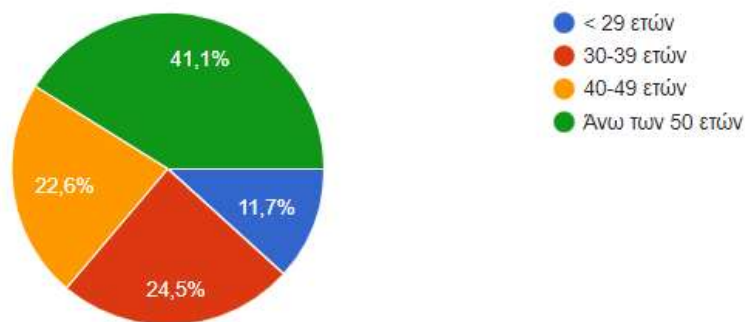

Διάγραμμα 1. Φύλο

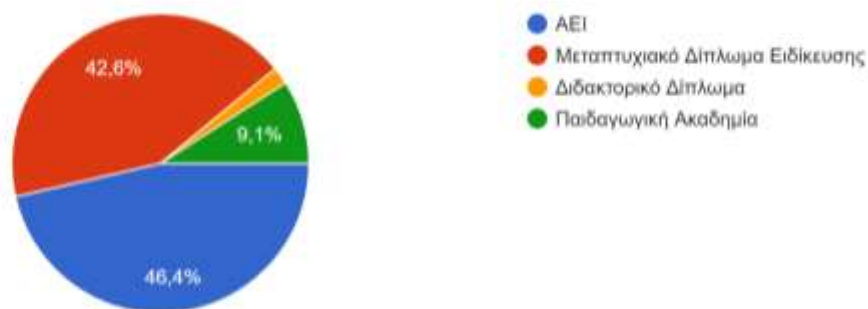
Διάγραμμα 2. Βασικός Τίτλος Σπουδών

Τα αποτελέσματα αναφορικά με την ηλικιακή κατανομή του δείγματος έδειξαν ότι το 24,5% (n=65) των εκπαιδευτικών ήταν ηλικίας 30 έως 39 ετών, το 22,6% (n=60) 40 έως 49 ετών και το 41,1% (n=109) ήταν άνω των 50 ετών. Μικρότερη συμμετοχή παρατηρήθηκε από εκπαιδευτικούς ηλικίας έως 29 ετών (n=31, 11,7%).

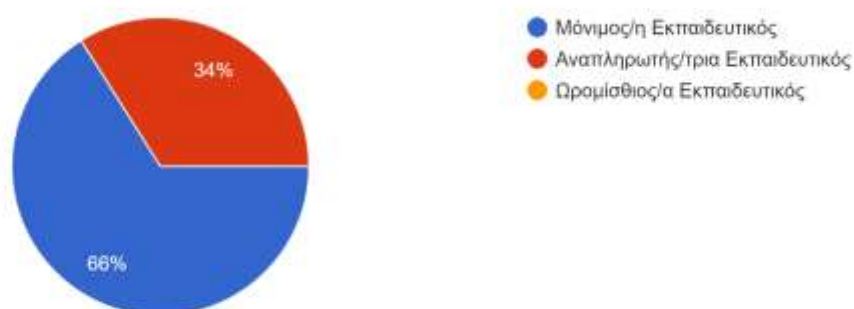
Διάγραμμα 3. Ηλικία

Επιπρόσθετα, από την ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων του δείγματος παρατηρήθηκε ότι το 55,5% (n=147) των συμμετεχόντων είχαν τον βασικό τίτλο σπουδών από ΑΕΙ ή από Παιδαγωγική Ακαδημία, ενώ το 42,6% (n=113) κατείχαν και μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών και μόλις το 1,9% (n=5) ήταν κάτοχοι και διδακτορικού τίτλου σπουδών (Διάγραμμα 4).

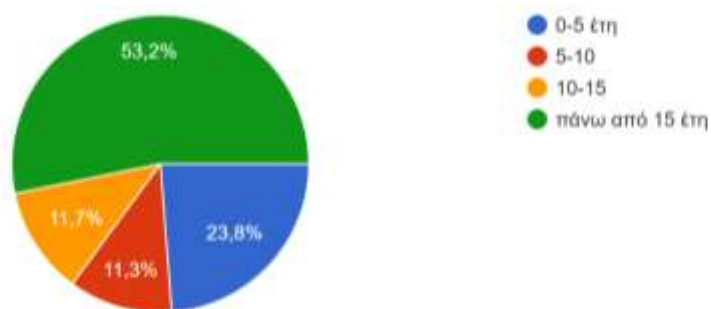
Διάγραμμα 4. Ανώτερο Επίπεδο Εκπαίδευσης

Τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών ως προς τη σχέση εργασίας τους όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 5, έδειξαν ότι το 66% (n=175) εργάζονταν σε μόνιμη θέση εργασίας και το 34% (n=90) ως αναπληρωτές, ενώ κανείς από τους ερωτηθέντες δεν εργάζεται ως ωρομίσθιος στην εκπαίδευση.

Διάγραμμα 5. Σχέση Εργασίας

Τέλος, το 23,8% (n=63) είχαν εκπαιδευτική προϋπηρεσία μικρότερη από 5 έτη, το 11,3% (n=30) είχαν εκπαιδευτική προϋπηρεσία έως 10 έτη, το 11,7% (n=31) 10 με 15 έτη και το 53,2% (n=141) των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών είχαν εκπαιδευτική προϋπηρεσία για πάνω από 15 έτη (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6. Διδακτική Εμπειρία

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται συνολικά τα ευρήματα αναφορικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των 265 εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα.

Πίνακας 1. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά του δείγματος

		Συχνότητες	Σχετικές Συχνότητες (%)
Φύλο	Άντρας	67	25,3%
	Γυναίκα	198	74,7%
Ηλικία	< 29 ετών	31	11,7%
	30-39 ετών	65	24,5%
	40-49 ετών	60	22,6%
	Άνω των 50 ετών	109	41,1%
Διδακτική εμπειρία	0-5 έτη	63	23,8%
	5-10 έτη	30	11,3%
	10-15 έτη	31	11,7%
	πάνω από 15 έτη	141	53,2%
Σχέση εργασίας	Αναπληρωτής/τρια Εκπαιδευτικός	90	34,0%
	Μόνιμος/η Εκπαιδευτικός	175	66,0%
Εκπαιδευτικός κλάδος (βασικός τίτλος σπουδών)	Εκπαιδευτικός Γενικής αγωγής	174	65,7%
	Εκπαιδευτικός Ειδικής αγωγής	32	12,1%
	Εκπαιδευτικός Ειδικότητας	59	22,3%

Επίπεδο εκπαίδευσης	ΑΕΙ	123	46,4%
	Διδακτορικό Δίπλωμα	5	1,9%
	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα	113	42,6%
	Ειδίκευσης		
	Παιδαγωγική Ακαδημία	24	9,1%

4.3 Περιγραφικά στοιχεία του δείγματος

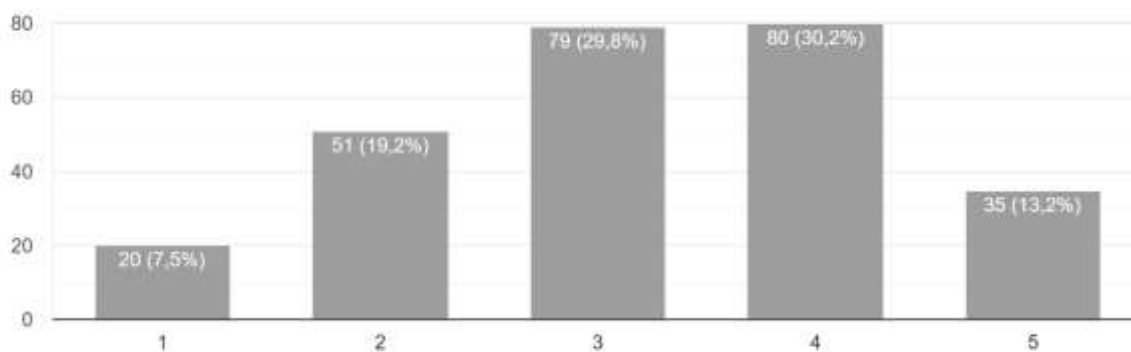
4.3.1 Τμήμα Β - Μέρος Ι

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα ευρήματα του πρώτου μέρους του Τμήματος Β' του ερωτηματολογίου αναφορικά με την εικόνα που δίνει το Δημοτικό Σχολείο στην κοινωνία και τη σύνδεση αυτής με την εφαρμογή τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά ανά ερώτηση στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 2).

Συγκεκριμένα, έδειξαν ότι ένας σημαντικός αριθμός εκπαιδευτικών νιώθει πως η σχολική μονάδα στην οποία εργάζεται φροντίζει αρκετά για τη δημόσια εικόνα της ($n=110$, 41,5%) και μόλις το 23,8% ($n=63$) θεωρούν ότι η σχολική μονάδα στην οποία εργάζεται φροντίζει πάρα πολύ για τη δημόσια εικόνα της. Παρόμοια, ένα ποσοστό της τάξης του 46,8% ($n=124$) των εκπαιδευτικών απάντησε ότι η εικόνα του σχολείου που εργάζονται προς την τοπική κοινωνία ανταποκρίνεται πολύ στην πραγματικότητα και ένα ποσοστό της τάξης του 45,7% ($n=121$) των εκπαιδευτικών απάντησε ότι σε καλό βαθμό η φήμη του σχολείου τους καθρεφτίζει την πραγματικότητα. Επιπρόσθετα, ένα ποσοστό της τάξης του 38,5% ($n=102$) των εκπαιδευτικών δήλωσε ότι στις σχολικές μονάδες που εργάζονται αξιοποιούνται στοιχεία Δημοσίων Σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων αρκετά (3 στην κλίμακα Likert).

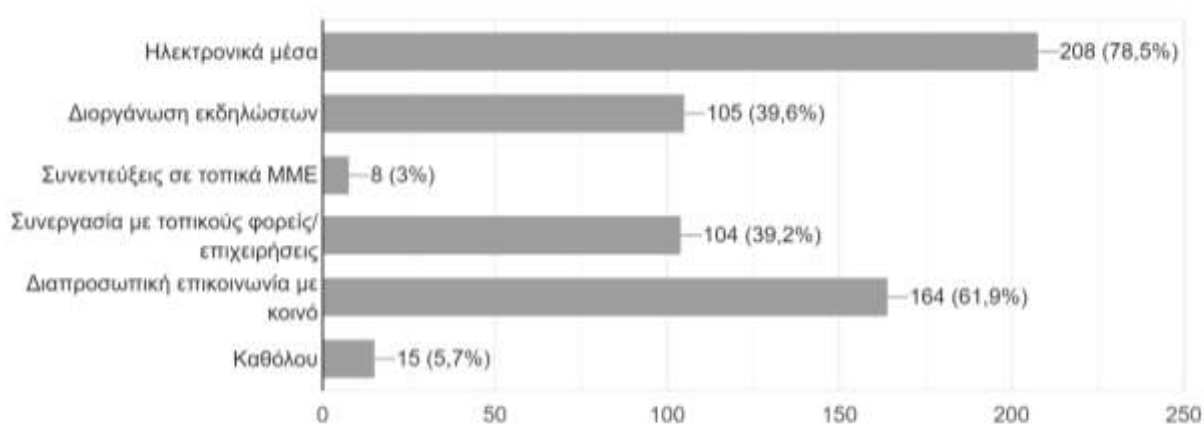
Στην ερώτηση «*Η σχολική μονάδα στην οποία εργάζεστε χρησιμοποιεί μέσα επικοινωνιακής πολιτικής για τη διαμόρφωση της εικόνας της;*» πολλοί εκπαιδευτικοί (30,2%, $n=80$) πιστεύουν πως η σχολική τους μονάδα αξιοποιεί πολύ μέσα επικοινωνιακής πολιτικής για να διαμορφώσει την εικόνα της (βαθμός 4 στην Κλίμακα Likert) και το 29,8% ($n=79$) από αυτούς πως αξιοποιεί τέτοια μέσα αρκετά (βαθμός 3 στην Κλίμακα Likert). Οι απαντήσεις φαίνονται αναλυτικά στο Διάγραμμα 7.

Διάγραμμα 7 Χρησιμοποιεί η σχολική σας μονάδα μέσα επικοινωνιακής πολιτικής για τη διαμόρφωση της εικόνας της;

Στην αμέσως επόμενη ερώτηση στο ερωτηματολόγιο, οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να σημειώσουν όσα από τα δεδομένα μέσα επικοινωνίας αξιοποιούνται στη μονάδα την οποία εργάζονται εφόσον ισχύουν. Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν φαίνονται στο Διάγραμμα 8 .

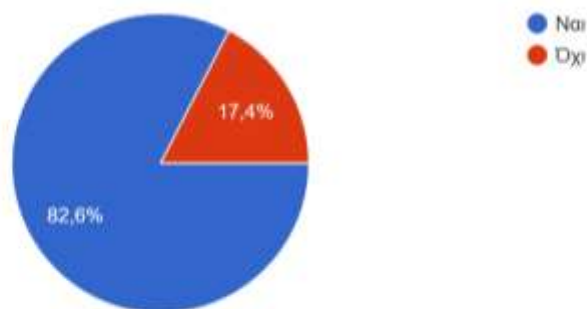
Διάγραμμα 8. Μέσα επικοινωνιακής πολιτικής

Αντίθετα, από τις απαντήσεις των παραπάνω εκπαιδευτικών ένα ποσοστό (7,5%) δήλωσε πως το σχολείο που εργάζεται δεν χρησιμοποιεί καθόλου, μέσα επικοινωνιακής πολιτικής για τη διαμόρφωση της εικόνας του. Ενώ, το 54% (ν=143) των εκπαιδευτικών πιστεύει ότι η εικόνα που δίνει το σχολείο οφείλεται σε μικρό βαθμό ή και καθόλου στην έλλειψη Δημοσίων Σχέσεων και το 30,9% (ν=82) των εκπαιδευτικών αναγνώρισε ότι σε κάποιο βαθμό (3=Αρκετά) η εικόνα που δίνει το σχολείο οφείλεται στην έλλειψη Δημοσίων Σχέσεων.

Πίνακας 2. Συχνότητα απαντήσεων στις ερωτήσεις του Μέρους Ι

	Καθόλου		Λίγο		Αρκετά		Πολύ		Πάρα Πολύ	
	Συχνότητα	%	Συχνότητα	%	Συχνότητα	%	Συχνότητα	%	Συχνότητα	%
Θεωρείτε πως το σχολείο σας φροντίζει για τη δημόσια εικόνα του;	5	1,9%	21	7,9%	66	24,9%	110	41,5%	63	23,8%
Θεωρείτε πως η εικόνα της σχολικής μονάδας που εργάζεστε προς την τοπική κοινωνία ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα;	5	1,9%	26	9,8%	71	26,8%	124	46,8%	39	14,7%
Πιστεύετε πως η φήμη της σχολικής μονάδας που εργάζεστε, ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα;	5	1,9%	20	7,5%	77	29,1%	121	45,7%	42	15,8%
Αξιοποιούνται στοιχεία Δημοσίων Σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων στο σχολείο σας;	27	10,3%	62	23,6%	102	38,8%	56	21,3%	16	6,1%
Η σχολική μονάδα στην οποία εργάζεστε, χρησιμοποιεί μέσα επικοινωνιακής πολιτικής για τη διαμόρφωση της εικόνας της;	20	7,5%	51	19,2%	79	29,8%	80	30,2%	35	13,2%
Η εικόνα που δίνει το σχολείο οφείλεται στην έλλειψη Δημοσίων Σχέσεων.	68	25,7%	75	28,3%	82	30,9%	35	13,2%	5	1,9%

Στην ερώτηση προς τους εκπαιδευτικούς, αν θεωρούν πως στο σχολείο όπου εργάζονται λαμβάνεται υπόψη η αποδοχή από τους γονείς μιας απόφασης πριν αυτή ληφθεί από το σύλλογο, το 82,6% δηλαδή 219 από τους ερωτηθέντες εκπαιδευτικούς απάντησαν πως ναι και μόλις το 17,4 % (v= 46) όχι όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 9 .

Διάγραμμα 9. Λαμβάνεται υπόψη η αποδοχή των γονέων;

Στον παρακάτω Πίνακα (Πίνακας 3) παρατίθενται οι ερωτήσεις, ο μέσος και η τυπική απόκλιση των απαντήσεων οι οποίες δόθηκαν σε κάθε μία από τις ερωτήσεις του πρώτου μέρους του Τμήματος Β' του ερωτηματολογίου, με τον χαμηλότερο μέσο (εύρος τιμών 1-5) να εμφανίζεται στην τελευταία ερώτηση. «Η εικόνα που δίνει το σχολείο οφείλεται στην έλλειψη Δημοσίων Σχέσεων;».

Πίνακας 3. Περιγραφικά Στοιχεία Απαντήσεων Μέρους Ι

	N	Min.	Max.	Μέσος	Τυπική Απόκλιση
Θεωρείτε πως το σχολείο σας φροντίζει για τη δημόσια εικόνα του;	265	1	5	3,77	,962
Θεωρείτε πως η εικόνα της σχολικής μονάδας που εργάζεστε προς την τοπική κοινωνία ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα;	265	1	5	3,63	,917
Πιστεύετε πως η φήμη της σχολικής μονάδας που εργάζεστε, ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα;	265	1	5	3,66	,899
Η σχολική μονάδα στην οποία εργάζεστε χρησιμοποιεί μέσα επικοινωνιακής πολιτικής για τη διαμόρφωση της εικόνας της;	265	1	5	3,22	1,131
Αξιοποιούνται στοιχεία Δημοσίων Σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων στο σχολείο σας;	265	1	5	2,89	1,046
Η εικόνα που δίνει το σχολείο οφείλεται στην έλλειψη Δημοσίων Σχέσεων.	265	1	5	2,37	1,062

Θεωρήθηκε σημαντικό να διερευνηθεί κατά πόσο ο βαθμός στον οποίο ένα σχολείο φροντίζει η όχι για η δημόσια εικόνα του, σχετίζεται με το πλήθος των μέσων επικοινωνίας που αξιοποιούνται για να διαμορφώσουν την εικόνα του. Έτσι σχηματίστηκε μια νέα μεταβλητή από την Ερώτηση 12: «Τι μέσα επικοινωνιακής πολιτικής αξιοποιούνται στη μονάδα που εργάζεστε;» που μετράει το πλήθος των επικοινωνιακών μέσων που χρησιμοποιούνται σε κάθε μονάδα (στην απάντηση καθόλου δόθηκε η τιμή 0) θεωρώντας πως μια σχολική μονάδα που φροντίζει για τη δημόσια εικόνα της θα χρησιμοποιήσει όσο το δυνατόν περισσότερους τρόπους επικοινωνίας.

Στη συνέχεια έγινε χρήση του μη παραμετρικού τεστ Kruskal-Wallis προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο βαθμός στον οποίο μια σχολική μονάδα φροντίζει τη δημόσια εικόνα της επηρεάζει τον αριθμό των επικοινωνιακών μέσων που χρησιμοποιούνται για αυτόν το σκοπό. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 4 είναι $H(4)=28.68$, $p=0.00$ επομένως μπορούμε να απορρίψουμε τη μηδενική υπόθεση και να συμπεράνουμε πως ο βαθμός στον οποίο μια σχολική μονάδα φροντίζει τη δημόσια εικόνα της επηρεάζει τον αριθμό των επικοινωνιακών μέσων που χρησιμοποιούνται για αυτόν το σκοπό.

Πίνακας 4. Η δημόσια εικόνα του σχολείου και το πλήθος των μέσων που αξιοποιούνται

Κατάταξη			
	Θεωρείτε πως το σχολείο σας φροντίζει για τη δημόσια εικόνα του;	N	Mean Rank
Πλήθος Μέσων που χρησιμοποιούνται στη σχολική μονάδα	1	5	81,80
	2	21	79,86
	3	66	110,09
	4	110	146,80
	5	63	154,67
	Total	265	

Kruskal Wallis Test	
	Πλήθος Μέσων που χρησιμοποιούνται στη σχολική μονάδα
Chi-Square	28,677
df	4
Asymp. Sig.	,000

* Grouping Variable: Θεωρείτε πως το σχολείο σας φροντίζει για τη δημόσια εικόνα του;

4.3.2 Τμήμα Β' - Μέρος II

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα ευρήματα αναφορικά με την γνώμη και τις απόψεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε δημόσια Δημοτικά Σχολεία για την εφαρμογή Δημοσίων Σχέσεων στις σχολικές μονάδες στη σύγχρονη ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα, τα μέσα που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν, τον αρμόδιο όλων αυτών σε ένα δημοτικό σχολείο, καθώς και τα αποτελέσματα που θα μπορούσε να επιφέρει μια τέτοια αλλαγή στις σχολικές μονάδες.

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά ανά ερώτηση στον παρακάτω Πίνακα (Πίνακας 5). Συγκεκριμένα, έδειξαν ότι το 39,6% (v=105) των εκπαιδευτικών πιστεύει πάρα πολύ πως η σχολική μονάδα πρέπει να εξωτερικεύει τη φιλοσοφία της στην κοινωνία και το 37% (v=98) το πιστεύει πολύ. Επιπλέον, ένας σημαντικός αριθμός υποστηρίζει πως θα έπρεπε οι σχολικές μονάδες να φροντίζουν για τη δημόσια εικόνα τους πολύ (v=100, 37,7%). Σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών πιστεύει πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει πολύ την ποιότητα μάθησης (33,2% v=88) αλλά και να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα (34,6% v=91).

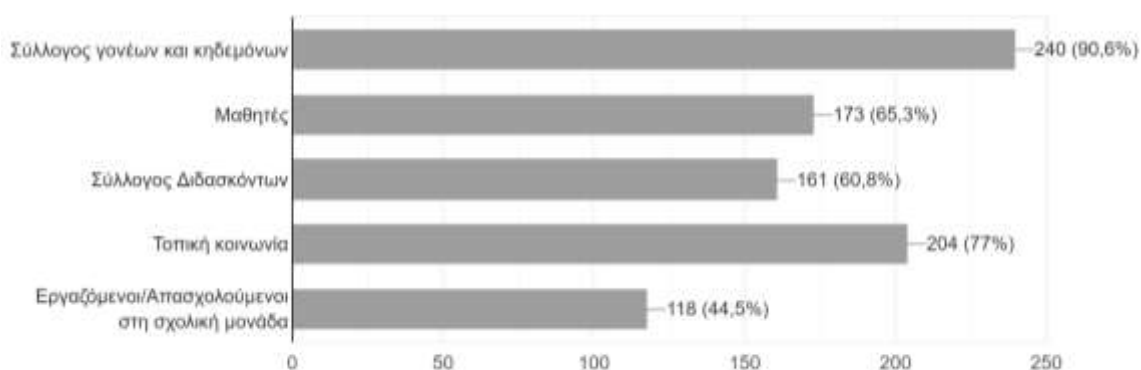
Πίνακας 5. Συχνότητες απαντήσεων στις ερωτήσεις του Μέρους II

	Καθόλου		Λίγο		Αρκετά		Πολύ		Πάρα Πολύ	
	Συχνότητα	Σχετική Συχνότητα (%)	Συχνότητα	Σχετική Συχνότητα (%)	Συχνότητα	Σχετική Συχνότητα (%)	Συχνότητα	Σχετική Συχνότητα (%)	Συχνότητα	Σχετική Συχνότητα (%)
Πιστεύετε πως θα έπρεπε η σχολική μονάδα να εξωτερικεύει τη φιλοσοφία της στην κοινωνία;	0	0,0%	15	5,7%	47	17,7%	98	37%	105	39,6%
Θα έπρεπε οι σχολικές μονάδες να φροντίζουν για τη δημόσια εικόνα τους;	7	2,6%	10	3,8%	66	24,9%	100	37,7%	82	30,9%
Πιστεύετε πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης;	32	12%	36	13,6%	77	29,1%	88	33,2%	32	12,1%
Θεωρείτε πως η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα;	26	9,9%	32	12,2%	82	31,2%	91	34,6%	32	12,2%

Πίνακας 6. Περιγραφικά Στοιχεία Απαντήσεων Μέρους II

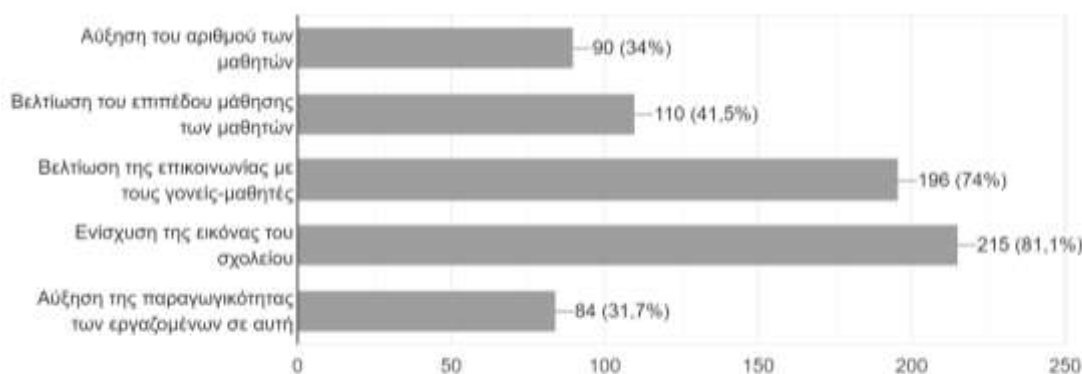
	N	Min.	Max.	Μέσος	Τυπ. Απόκλιση
Θα έπρεπε οι σχολικές μονάδες να φροντίζουν για τη δημόσια εικόνα τους;	265	1	5	3,91	,970
Πιστεύετε πως θα έπρεπε η σχολική μονάδα να εξωτερικεύει τη φιλοσοφία της στην κοινωνία;	265	2	5	4,11	,890
Πιστεύετε πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης;	265	1	5	3,20	1,184
Θεωρείτε πως η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα;	265	1	5	3,27	1,141
Valid N (listwise)	265				

Οι ομάδες κοινού στις οποίες πρέπει να απευθύνονται οι Δημόσιες Σχέσεις σε μια σχολική μονάδα (Ερ. 17 - οι εκπαιδευτικοί είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν παραπάνω από μία επιλογή) σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς είναι πρωτίστως ο Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων (90,6%) αλλά και η τοπική κοινωνία (77%). Οι μαθητές είναι ακόμα μια ομάδα σύμφωνα με το 65,3% των ερωτηθέντων και ο Σύλλογος Διδασκόντων με 60,8% όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 10. Ακόμα, το 44,5% των ερωτηθέντων υποστηρίζει πως όλοι οι απασχολούμενοι στη σχολική μονάδα αποτελούν ομάδα κοινού στο οποίο θα πρέπει να απευθύνονται οι Δημόσιες Σχέσεις του σχολείου.

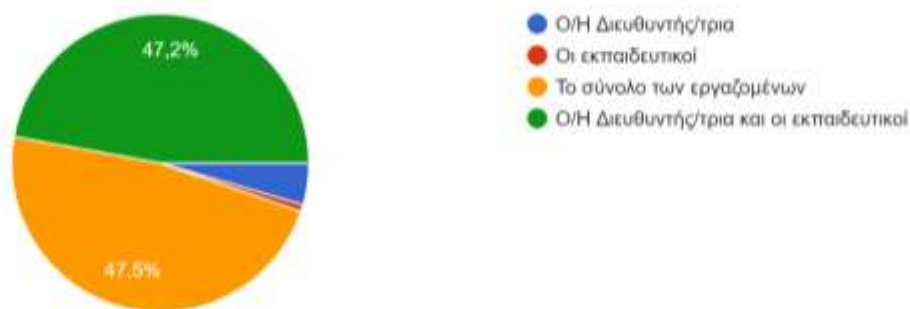
Διάγραμμα 10. Οι ομάδες κοινού που στοχεύουν οι Δημόσιες Σχέσεις του Δημοτικού Σχολείου;

Σχετικά με τους τομείς στους οποίους μπορούν να αποδώσουν οι Δημόσιες Σχέσεις μια σχολικής μονάδας (Ερ. 18) θα πρέπει να τονιστεί ότι οι εκπαιδευτικοί είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν παραπάνω από μία επιλογή. Έτσι, 81,1% (v=215) των εκπαιδευτικών που ρωτήθηκαν επέλεξε πως οι Δημόσιες Σχέσεις από την πλευρά του σχολείου μπορούν να ενισχύσουν την εικόνα του σχολείου και 74% (v=196) πως μπορούν να συνεισφέρουν στη βελτίωση της επικοινωνίας των εκπαιδευτικών με τους γονείς και τους μαθητές. Ένα σημαντικό ποσοστό (41,5%) επέλεξε επίσης τη βελτίωση του επιπέδου μάθησης των μαθητών ως αποτέλεσμα των Δημοσίων Σχέσεων της σχολικής μονάδας. Σε μικρότερο ποσοστό επέλεξαν πως η εφαρμογή Δημοσίων Σχέσεων από τη σχολική μονάδα μπορεί να αποφέρει αύξηση του αριθμού των μαθητών ή και της παραγωγικότητας των εργαζομένων, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 11.

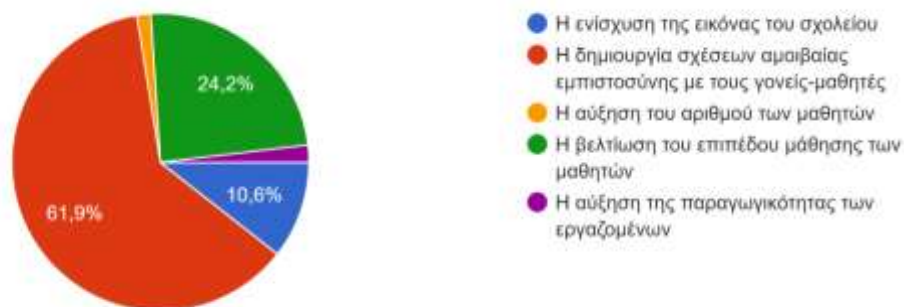
—Διάγραμμα 11. Τομείς όπου μπορεί να αποδώσουν οι Δημόσιες Σχέσεις σε μία σχολική μονάδα

Αρμόδιοι για την άσκηση των Δημοσίων Σχέσεων στο δημόσιο σχολείο (Ερ. 19) φαίνεται να πρέπει να είναι όλοι οι εργαζόμενοι σε αυτό, σύμφωνα με την πλειοψηφία των εκπαιδευτικών 47,5% (v=126) ή οι εκπαιδευτικοί και ο διευθυντής σύμφωνα με το 47,2% (v=125) των ερωτηθέντων (Διάγραμμα 12).

Διάγραμμα 12. Αρμόδιος για τις Δημοσίες Σχέσεις στο σχολείο

Ως προς τον πρωταρχικό σκοπό εφαρμογής των Δημοσίων Σχέσεων στο δημοτικό σχολείο (Ερ. 20) το 61,9% των εκπαιδευτικών πιστεύει πως θα έπρεπε να είναι η δημιουργία σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τους γονείς και τους μαθητές, ενώ ακολουθούν με πολύ μικρότερα ποσοστά η βελτίωση του επιπέδου μάθησης (24,2%) και η ενίσχυση της εικόνας του σχολείου (10,6%) (Διάγραμμα 13). Η αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων και η αύξηση του αριθμού των μαθητών στη σχολική μονάδα δεν αποτελούν για πολλούς τον πρωταρχικό σκοπό των Δημοσίων Σχέσεων σε μια σχολική μονάδα.

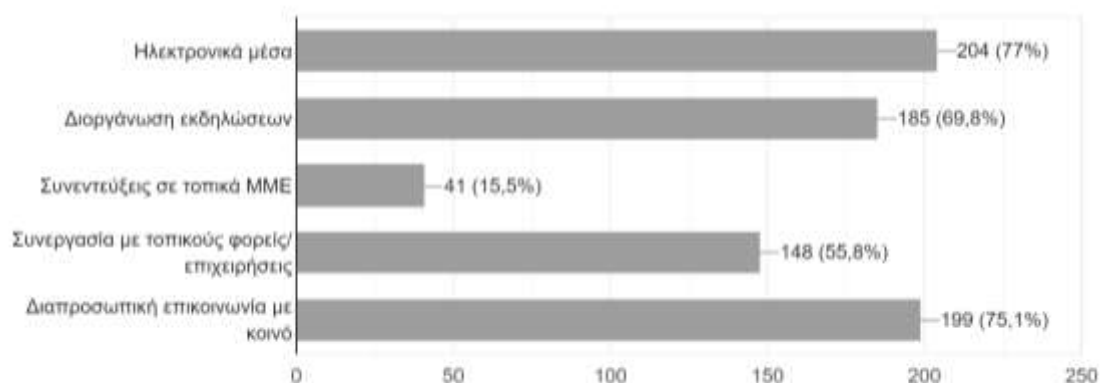

Διάγραμμα 13. Ο πρωταρχικός σκοπός των Δημοσίων Σχέσεων σε μια σχολική μονάδα

Τα μέσα που οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί θεωρούν κατάλληλα για την άσκηση επικοινωνιακής πολιτικής σε μια σχολική μονάδα (Ερ. 21 - θα πρέπει να τονιστεί ότι οι εκπαιδευτικοί είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν παραπάνω από μία επιλογή) είναι τα ηλεκτρονικά (77%) και η διαπροσωπική επικοινωνία (75,1%), ενώ και η διοργάνωση

εκδηλώσεων φαίνεται να αποδίδει (69,8%). Οι απαντήσεις φαίνονται αναλυτικά στο Διάγραμμα 14.

Διάγραμμα 14. Κατάλληλα μέσα για την άσκηση επικοινωνιακής πολιτικής μιας σχολικής μονάδας

4.4 Ανάλυση αποτελεσμάτων

Στη συνέχεια γίνεται παρουσίαση της ανάλυσης των απαντήσεων και του εντοπισμού τυχόν διαφορών με βάση τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος.

4.4.1 Διαφορές σε σχέση με το Φύλο

Προκειμένου να διαπιστωθούν τυχόν διαφορές λόγω φύλου στις απαντήσεις αξιοποιήθηκε το μη παραμετρικό τεστ Kruskal-Wallis, αφού οι τιμές των μεταβλητών κατατάσσονται σε κατηγορίες και δεν ακολουθούν κανονική κατανομή. Σε όλες τις μελετώμενες πτυχές των απόψεων των εκπαιδευτικών δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών².

4.4.2 Διαφορές με βάση την Ηλικία

Για να εντοπιστεί αν διαφοροποιούνται οι απόψεις των εκπαιδευτικών ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκουν, αξιοποιήθηκε το μη παραμετρικό τεστ Kruskal-Wallis,

² Οι πίνακες ελέγχου είναι διαθέσιμοι εφόσον ζητηθούν.

αφού οι μεταβλητές είναι διατακτικές και δεν ακολουθούν κανονική κατανομή. Στις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τη δημόσια εικόνα του σχολείου και την εξωτερικευση της φιλοσοφίας του στην κοινωνία, η ηλικία δε φαίνεται να παίζει σημαντικό ρόλο. Το ίδιο και στις απαντήσεις τους για το αν η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων θα μπορούσε να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα.

Όμως η ηλικία του ατόμου δείχνει να επηρεάζει την πεποίθηση πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 7 είναι $H(3)=11,45$, $p<0,010$ επομένως μπορούμε να απορρίψουμε τη μηδενική υπόθεση και να συμπεράνουμε πως η άποψη των εκπαιδευτικών για πιθανή βελτίωση της ποιότητας μάθησης μέσω της αξιοποίησης τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων στη σχολική μονάδα επηρεάζεται από την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκουν. Συγκεκριμένα η άποψη φαίνεται να επηρεάζεται περισσότερο στη δεύτερη ηλικιακή κατηγορία, καθώς σε αυτή τη βαθμίδα εμφανίζεται η υψηλότερη τιμή (154,41).

Πίνακας 7. Διαφορές με βάση την ηλικία

Kruskal Wallis Test				
	Θα έπρεπε οι σχολικές μονάδες να φροντίζουν για τη δημόσια εικόνα τους;	Πιστεύετε πως θα έπρεπε η σχολική μονάδα να εξωτερικεύει τη φιλοσοφία της στην κοινωνία;	Πιστεύετε πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης;	Θεωρείτε πως η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα;
Chi-Square	,724	,418	11,449	4,842
Df	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,867	,937	,010	,184

* Grouping Variable: Ηλικία

Κατάταξη			
	Ηλικία	N	Mean Rank
Πιστεύετε πως η άσκηση	< 29 ετών	31	150,61
Δημοσίων Σχέσεων από την	30-39 ετών	65	154,41
πλευρά του σχολείου θα	40-49 ετών	60	118,07
μπορούσε να βελτιώσει την	Άνω των 50 ετών	109	123,44
ποιότητα μάθησης;	Total	265	

4.4.3 Διαφορές με βάση τη Διδακτική Εμπειρία

Με χρήση του μη παραμετρικού τεστ Kruskal-Wallis , έγινε προσπάθεια εντοπισμού τυχόν διαφορών στις απόψεις των εκπαιδευτικών ανάλογα με τη διδακτική τους εμπειρία. Όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες (Πίνακας 8) η άποψη για τη φροντίδα της δημόσιας εικόνας των σχολικών μονάδων καθώς και την εξωτερική της φιλοσοφίας τους στην κοινωνία δεν δείχνει να επηρεάζεται από τη διδακτική εμπειρία των εκπαιδευτικών.

Στην ερώτηση «Πιστεύετε πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης;» οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών δείχνουν να τροποποιούνται με βάση τη διδακτική τους εμπειρία. Συγκεκριμένα, έχουμε $H(3)=12,52$, $p=0,06$ συνεπώς δεν μπορούμε να απορρίψουμε τη μηδενική υπόθεση, πως οι κατανομές των τιμών των απαντήσεων σε αυτή την ερώτηση των ατόμων με διαφορετική διδακτική εμπειρία είναι ακριβώς ίδιες. Έτσι συμπεραίνουμε πως η διδακτική εμπειρία των εκπαιδευτικών επηρεάζει την πεποίθησή τους πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης με πρώτη κατηγορία στη σειρά των μέσων ιεραρχήσεων (Mean Rank) τους εκπαιδευτικούς με διδακτική εμπειρία 5-10 ετών (159,83).

Ομοίως και στην ερώτηση «Θεωρείτε πως η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα;» όπου είναι $H(3)=8,15$, $p=0,043$. Έτσι μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η άποψη των εκπαιδευτικών για πιθανή βελτίωση της ποιότητας μάθησης μέσω της αξιοποίησης τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων στη σχολική μονάδα επηρεάζεται από την διδακτική τους εμπειρία. Μάλιστα, από τη σύγκριση των μέσων ιεραρχήσεων (Mean Rank) μπορούμε να δούμε πως τα άτομα με τη μικρότερη εμπειρία (0-5 έτη) πιστεύουν πολύ πως θα μπορούσαν να ωφεληθούν οι σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων από άσκηση Δημοσίων Σχέσεων.

Πίνακας 8. Διαφορές με βάση τη Διδακτική Εμπειρία

Κατάταξη			
	Διδακτική εμπειρία	N	Mean Rank
Πιστεύετε πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης;	0-5 έτη	63	151,87
	5-10 έτη	30	159,83
	10-15 έτη	31	115,19
	>15 έτη	141	122,77
	Total	265	
Θεωρείτε πως η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα;	0-5 έτη	63	149,67
	5-10 έτη	30	149,20
	10-15 έτη	31	112,37
	>15 έτη	141	126,64
	Total	265	

Kruskal Wallis Test

	Θα έπρεπε οι σχολικές μονάδες να φροντίζουν για τη δημόσια εικόνα τους;	Πιστεύετε πως θα έπρεπε η σχολική μονάδα να εξωτερικεύει τη φιλοσοφία της στην κοινωνία;	Πιστεύετε πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης;	Θεωρείτε πως η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα;
Chi-Square	2,747	4,470	12,522	8,150
df	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,432	,215	,006	,043

* Grouping Variable: Διδακτική εμπειρία

4.4.4 Διαφορές με βάση τη Σχέση εργασίας

Για να εντοπιστεί αν διαφοροποιούνται οι απόψεις των εκπαιδευτικών ανάλογα με τη σχέση εργασίας τους, αξιοποιήθηκε το μη παραμετρικό τεστ Kruskal-Wallis, αφού όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα οι μεταβλητές δεν ακολουθούν κανονική κατανομή. Τα αποτελέσματα του τεστ φαίνονται στον Πίνακα 9.

Τα αποτελέσματα αναλύονται παρακάτω ξεχωριστά για κάθε ερώτηση.

Ερώτηση 15: «Θα έπρεπε οι σχολικές μονάδες να φροντίζουν για τη δημόσια εικόνα τους;»

Σχετικά με την ερώτηση 15, όπως φαίνεται στον Πίνακα 9 η τιμή του $p=0.029$ είναι μικρότερη από την κρίσιμη τιμή του 0,05, συνεπώς απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση και μπορούμε να συμπεράνουμε πως η σχέση εργασίας που έχει το άτομο επηρεάζει τη γνώμη του για τη φροντίδα της δημόσιας εικόνα από τη μεριά του σχολείου. $H(1)= 4,78, p=0,029$

Ερώτηση 16: «Πιστεύετε πως θα έπρεπε η σχολική μονάδα να εξωτερικεύει τη φιλοσοφία της στην κοινωνία;»

Σε αυτή την ερώτηση έχουμε $H(1)=6,296, p=0.012$ συνεπώς και εδώ απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση και μπορούμε να συμπεράνουμε πως η σχέση εργασίας επηρεάζει την άποψη του ατόμου σχετικά με την εξωτερικήυση της φιλοσοφίας στην κοινωνία από τη σχολική μονάδα.

Ερώτηση 22: «Πιστεύετε πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης;»

Σε αυτή την ερώτηση έχουμε $H(1)=16,264, p<0.001$ συνεπώς και εδώ απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση και μπορούμε να συμπεράνουμε πως η σχέση εργασίας επηρεάζει την άποψη του ατόμου σχετικά με τη βελτίωση της ποιότητας μάθησης μέσω των Δημοσίων Σχέσεων στο σχολείο.

Ερώτηση 23: «Θεωρείτε πως η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα;»

Εδώ είναι $H(1)=14$, $p<0.001$ συνεπώς και εδώ απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση και μπορούμε να συμπεράνουμε πως η σχέση εργασίας επηρεάζει την πεποίθηση του ατόμου πως η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα.

Πίνακας 9. Διαφορές με βάση τη Σχέση εργασίας

Κατάταξη			
	Σχέση εργασίας	N	Mean Rank
Θα έπρεπε οι σχολικές μονάδες να φροντίζουν για τη δημόσια εικόνα τους;	Μόνιμος/η Εκπαιδευτικός	175	125,99
	Αναπληρωτής/τρια Εκπαιδευτικός	90	146,63
Πιστεύετε πως θα έπρεπε η σχολική μονάδα να εξωτερικεύει τη φιλοσοφία της στην κοινωνία;	Μόνιμος/η Εκπαιδευτικός	175	125,05
	Αναπληρωτής/τρια Εκπαιδευτικός	90	148,47
Πιστεύετε πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης;	Μόνιμος/η Εκπαιδευτικός	175	119,85
	Αναπληρωτής/τρια Εκπαιδευτικός	90	158,57
Θεωρείτε πως η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα;	Μόνιμος/η Εκπαιδευτικός	175	120,85
	Αναπληρωτής/τρια Εκπαιδευτικός	90	156,63

Kruskal Wallis Test

	Θα έπρεπε οι σχολικές μονάδες να φροντίζουν για τη δημόσια εικόνα τους;	Πιστεύετε πως θα έπρεπε η σχολική μονάδα να εξωτερικεύει τη φιλοσοφία της στην κοινωνία;	Πιστεύετε πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης;	Θεωρείτε πως η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα;
Chi-Square	4,782	6,296	16,264	14,000
Df	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,029	,012	,000	,000

* Grouping Variable: Σχέση εργασίας

4.5 Συζήτηση - Συμπεράσματα

Στην παρούσα έρευνα διερευνήθηκαν οι τεχνικές Δημοσίων Σχέσεων που τυχόν αναπτύσσονται μεταξύ σχολείου και κοινού, στα ελληνικά δημόσια Δημοτικά Σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και οι απόψεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε Δημοτικά Σχολεία στη χώρα μας, αναφορικά με την αξιοποίηση τεχνικών των Δημοσίων Σχέσεων στο δημόσιο ελληνικό σχολικό περιβάλλον. Προτού παρουσιαστούν τα αποτελέσματα και οι απαντήσεις σε καθένα από τα ερευνητικά ερωτήματα, αξίζει να αναφερθούμε σε κάποιες αρχικές διαπιστώσεις.

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα φαίνεται να αναγνωρίζουν την σημασία που έχουν οι Δημόσιες Σχέσεις για τα σχολεία τους. Αυτό φαίνεται μέσα από τις απαντήσεις τους για τον πρωταρχικό σκοπό των Δημοσίων Σχέσεων, όσο και μέσα από την καταγραφή των απόψεών τους για τη χρησιμότητα και την ανάγκη εφαρμογής τεχνικών των Δημοσίων Σχέσεων στις σχολικές μονάδες. Οι περισσότεροι από αυτούς αναγνωρίζουν την σημασία που διαδραματίζουν οι Δημόσιες Σχέσεις στην ενίσχυση της εικόνας και της φήμης των σχολικών μονάδων, στην ενημέρωση του κοινού, στην προώθηση της καλής λειτουργίας της δομής, στη δημιουργία σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών και στη δημιουργία και διατήρηση επωφελών σχέσεων με την τοπική κοινωνία. Οι στόχοι αυτοί αποτελούν βασική επιδίωξη των Δημοσίων Σχέσεων, γεγονός που φανερώνει τον καίριο ρόλο που διαδραματίζουν στην οργάνωση και λειτουργία των σχολείων, η επίτευξη των οποίων θεωρείται ότι είναι επιτυχία για τις Δημόσιες Σχέσεις.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα συμπεράσματα από την ανάλυση των αποτελεσμάτων για καθένα από τα ερευνητικά ερωτήματα.

4.5.1 Συμπεράσματα σχετικά με το πρώτο ερευνητικό ερώτημα

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα που απαντήθηκε με την ολοκλήρωση της έρευνας είναι το εξής: «Ποιοι είναι οι τρόποι με τους οποίους ασκούνται Δημόσιες Σχέσεις στα ελληνικά δημόσια Δημοτικά Σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και ποιες τεχνικές και μέσα Δημοσίων Σχέσεων αναπτύσσονται μεταξύ σχολείου και κοινού;».

Όπως προκύπτει από την έρευνα, τα περισσότερα Δημοτικά Σχολεία φαίνεται να φροντίζουν για τη δημόσια εικόνα τους αρκετά και η αποδοχή από τους γονείς να παίζει σημαντικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων του Συλλόγου Διδασκόντων, γεγονός που δηλώνει την πρόθεση του σχολείου να λειτουργεί σύμφωνα με τις ανάγκες των ομάδων κοινού του. Διάφορες ερευνητικές και θεωρητικές εργασίες έχουν υποστηρίξει ότι η μεγαλύτερη συμμετοχή των γονέων στη σχολική ζωή των παιδιών τους μπορεί να αυξήσει τις πιθανότητες επιτυχούς εκπαιδευτικής πορείας (Cotton & Wikeland, 1989, Brough & Irvin, 2001, Epstein, 1995, 2001).

Επιπλέον, σε κάποιες μονάδες αξιοποιούνται σε μικρό βαθμό και στοιχεία Δημοσίων Σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων, όπως φαίνεται να αντιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί.

Τα περισσότερα σχολεία επίσης, φαίνεται να χρησιμοποιούν επικοινωνιακά μέσα για τη διαμόρφωση της εικόνας τους προς την κοινωνία. Στις περισσότερες σχολικές μονάδες οι τεχνικές Δημοσίων Σχέσεων που αξιοποιούνται είναι τα ηλεκτρονικά μέσα για την επικοινωνία του σχολείου με τις ομάδες κοινού. Σε πολλές επίσης, αξιοποιείται η διαπροσωπική επικοινωνία με τους ενδιαφερόμενους. Η διοργάνωση εκδηλώσεων και η συνεργασία με τοπικούς φορείς είναι τεχνικές που εφαρμόζονται σε κάποιες σχολικές μονάδες και μόνο λίγες δίνουν συνεντεύξεις σε τοπικά Μέσα Ενημέρωσης.

Σημαντικό είναι πως οι σχολικές μονάδες που φροντίζουν για τη δημόσια εικόνα τους φαίνεται να χρησιμοποιούν και μεγαλύτερο πλήθος επικοινωνιακών μέσων, γεγονός που συνάδει με τη βιβλιογραφία όπου αναφέρεται πως ο συνδυασμός διάφορων τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων που εξυπηρετούν τους σκοπούς του οργανισμού, είναι πιο αποδοτικός (Heath & Coombs, 2006)

4.5.2 Συμπεράσματα σχετικά με το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα

Το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα που απαντήθηκε με την ολοκλήρωση της έρευνας είναι το εξής: «Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών για την εφαρμογή Δημοσίων Σχέσεων στις σχολικές μονάδες, ποιον θεωρούν πρωταρχικό σκοπό αυτών και ποιος είναι αρμόδιος για την εφαρμογή τους;».

Συγκεκριμένα, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών θεωρεί πως οι σχολικές μονάδες θα πρέπει να φροντίζουν τη δημόσια εικόνα τους και να εξωτερικεύουν τη φιλοσοφία τους στις ομάδες κοινού τους και την ευρύτερη κοινωνία. Μάλιστα εντοπίστηκε πως οι αναπληρωτές

εκπαιδευτικοί το πιστεύουν περισσότερο από ότι οι εκπαιδευτικοί που κατέχουν μόνιμη σχέση εργασίας. Η ηλικία των εκπαιδευτικών από την άλλη ή η διδακτική τους εμπειρία δεν έδειξε να σχετίζεται με τη γνώμη τους για τη φροντίδα της εικόνας των σχολικών μονάδων ή την εξωτερική τους φιλοσοφία στις ομάδες κοινού, κάτι που είχε θεωρηθεί αρχικά από την ερευνήτρια.

Ως πρωταρχικό σκοπό των Δημοσίων Σχέσεων σε ένα Δημοτικό Σχολείο, οι εκπαιδευτικοί φαίνεται να θεωρούν τη δημιουργία σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων-μαθητών. Η παραδοχή της σημαντικότητας της αποτελεσματικής συνεργασίας και της ουσιαστικής επικοινωνίας εκπαιδευτικών-γονέων από την πλευρά των εκπαιδευτικών έχει υπάρξει αντικείμενο πολλών ερευνών. Επιπλέον, είναι σαφές από τη βιβλιογραφία πως η αγωγή και η εκπαίδευση των παιδιών είναι μια υπόθεση στην οποία γονείς και εκπαιδευτικοί συμμετέχουν με διακριτούς και συμπληρωματικούς ρόλους. Για την ομαλή ανάπτυξη και κοινωνικοποίηση των παιδιών και την επιτυχία των στόχων της εκπαίδευσης, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η καλλιέργεια κλίματος αμοιβαίου σεβασμού και εμπιστοσύνης και η καλή συνεργασία σχολείου και οικογένειας. Ιδιαίτερα στη Βρετανία και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια ο όγκος των ερευνών και των μελετών που έχουν ως αντικείμενό τους τις σχέσεις των γονέων με τους/τις εκπαιδευτικούς και ευρύτερα με το σχολείο (Desimone, 1999; Ho & Willms, 1996; Vincent, 2000). Οι έρευνες δείχνουν ότι όταν οι γονείς εμπλέκονται ενεργά στην εκπαίδευση των παιδιών τους, τότε τα οφέλη που προκύπτουν είναι σημαντικά για τους/τις ίδιους/ες, καθώς και για το σχολικό σύστημα (Μπρούζος, 1998). Βασική προϋπόθεση όμως, για την επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων είναι η ομαλή συνεργασία γονέων - εκπαιδευτικών. Έτσι, στις χώρες που δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη γονεϊκή εμπλοκή έχουν αναπτυχθεί μια σειρά από προγράμματα που στοχεύουν στην αποτελεσματική σύνδεση του σπιτιού με το σχολείο.

Τέλος, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, αρμόδιοι για την εφαρμογή Δημοσίων Σχέσεων στο Δημοτικό Σχολείο είναι οι Διευθυντές/ντριες της σχολικής μονάδας και οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε αυτήν ή και όλοι οι εργαζόμενοι στη σχολική μονάδα. Οι άνθρωποι που διατηρούν το σχολικό κυλικείο, το προσωπικό που φροντίζει για την καθαριότητα των χώρων, ο σχολικός φύλακας, όλοι αποτελούν την ομάδα που διατηρεί τα σχολεία σε λειτουργία και δραστηριοποιούνται καθημερινά στο χώρο του σχολείου, παρακολουθούν τα τεκταινόμενα και έχουν γνώμη για αυτά και συνεπώς επηρεάζουν το είδος της εικόνας που θα έχουν οι άλλοι για αυτά τα σχολεία. Σε μια σχολική μονάδα που δεν αποσκοπεί στο οικονομικό όφελος, κάθε

εργαζόμενος σε αυτή μπορεί να ασκεί Δημόσιες Σχέσεις. Όπως αναφέρθηκε και στο Κεφάλαιο 2, για να χτιστεί μια ομαδική ατμόσφαιρα, όλοι οι εργαζόμενοι στο σχολείο πρέπει να ενθαρρύνουν και να διαμορφώνουν την ανοιχτή επικοινωνία.

4.5.3 Συμπεράσματα σχετικά με το τρίτο ερευνητικό ερώτημα

Το τρίτο ερευνητικό ερώτημα αφορά τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τα οφέλη της εφαρμογής τεχνικών των Δημοσίων Σχέσεων στα δημόσια Δημοτικά Σχολεία της χώρας και τους παράγοντες με τους οποίους φαίνεται να σχετίζονται. Συγκεκριμένα εξετάστηκαν δύο εν δυνάμει οφέλη που μπορεί να προκύψουν μέσω της εφαρμογής τεχνικών των Δημοσίων Σχέσεων στα δημόσια Δημοτικά Σχολεία: βελτίωση της ποιότητας μάθησης και βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων στη σχολική μονάδα.

Βελτίωση της ποιότητας μάθησης

Οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν πως η εφαρμογή τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων στη σχολική μονάδα μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης πολύ. Η άποψή τους αυτή φαίνεται να επηρεάζεται από την ηλικία τους και μάλιστα περισσότερο στους εκπαιδευτικούς έως 39 ετών. Επίσης η διδακτική τους εμπειρία δείχνει να σχετίζεται με την άποψή τους αυτή καθώς και η σχέση εργασίας τους. Συγκεκριμένα φαίνεται πως στην κατηγορία των αναπληρωτών εκπαιδευτικών η άποψή τους για την βελτίωση της ποιότητας μάθησης μέσω της αξιοποίησης τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων από τη σχολική μονάδα, επηρεάζεται περισσότερο σε σύγκριση με την κατηγορία των μόνιμων εκπαιδευτικών.

Βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων στη σχολική μονάδα

Οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν πως η εφαρμογή τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων στη σχολική μονάδα μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων στη σχολική μονάδα πολύ. Η άποψή τους αυτή φαίνεται να επηρεάζεται από την η διδακτική τους εμπειρία καθώς και από τη σχέση εργασίας τους. Συγκεκριμένα φαίνεται πως στην κατηγορία των αναπληρωτών εκπαιδευτικών η άποψή τους για την βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων στη σχολική μονάδα μέσω της αξιοποίησης τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων από τη σχολική μονάδα, επηρεάζεται

περισσότερο σε σύγκριση με την κατηγορία των μόνιμων εκπαιδευτικών. Εδώ η ηλικία των εκπαιδευτικών δε φαίνεται να σχετίζεται με την άποψή τους.

4.5.4 Περιορισμοί της έρευνας και προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Σύμφωνα με την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας, γίνεται αντιληπτό πως η εφαρμογή τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων στα ελληνικά δημόσια Δημοτικά Σχολεία μπορεί να ωφελήσει την εικόνα του σχολείου στην τοπική αλλά και την ευρύτερη κοινωνία και έμμεσα να υπάρξουν πολλαπλά οφέλη για τους μαθητές, τους μελλοντικούς ενεργούς πολίτες της χώρας. Μέσα από την παρούσα έρευνα φάνηκε πως οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε Δημοτικό Σχολείο του δημοσίου στη χώρα μας αναγνωρίζουν την σημασία που διαδραματίζουν οι Δημόσιες Σχέσεις στην ενίσχυση της εικόνας και της φήμης των σχολικών μονάδων, στην ενημέρωση του κοινού, στην προώθηση της καλής λειτουργίας της δομής, στη δημιουργία σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών και στη δημιουργία και διατήρηση επωφελών σχέσεων με την τοπική κοινωνία. Ωστόσο, υπήρξαν κι ορισμένοι περιορισμοί, οι οποίοι είναι αναγκαίο στο σημείο αυτό να αναφερθούν. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω έρευνα διεξήχθη σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (Νοέμβριος 2021), συλλέγοντας δεδομένα από ένα σχετικά μικρό τυχαίο δείγμα εκπαιδευτικών (265 εκπαιδευτικοί). Η αύξηση του δείγματος και η διενέργεια της έρευνας σε όλες τις γεωγραφικές περιοχές της χώρας με ταυτόχρονη καταγραφή της περιοχής, δύναται να μειώσει το ποσοστό πιθανών σφαλμάτων όπως και να δώσει πλήθος σημαντικών παρατηρήσεων για τις σχολικές μονάδες των ακριτικών περιοχών της χώρας μας και των τεχνικών που αξιοποιούνται σε αυτές και πώς διαφοροποιούνται στην εφαρμογή τους. Τέλος, η χορήγηση αποκλειστικά ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων, ενδεχομένως να εμπόδιζε ορισμένους/ες εκπαιδευτικούς να συμμετέχουν στην έρευνα, λόγω έλλειψης γνώσεων τεχνολογίας ή/και χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή ή έξυπνης συσκευής ή ακόμα και δυσπιστίας ως προς την άντληση ηλεκτρονικών δεδομένων.

Σχετικά με το θέμα που διερευνήθηκε στην παρούσα έρευνα, θα ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρον στο μέλλον να μελετηθούν εκτενώς και οι απόψεις των γονέων και κηδεμόνων των μαθητών των δημόσιων Δημοτικών Σχολείων της Ελλάδας, ώστε να πραγματοποιηθεί σύγκριση των απόψεων εκπαιδευτικών και κηδεμόνων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα είχε επίσης να εφαρμοστούν μελέτες περίπτωσης σε σχολεία όπου θα διερευνώνται οι απόψεις τόσο όσων

βρίσκονται στον εσωτερικό χώρο τους σχολείου και εργάζονται σε αυτό όσο και των ατόμων που αποτελούν μέρος των εξωτερικών ομάδων κοινού του σχολείου, προκειμένου να αποτυπωθεί με ακρίβεια η εικόνα τους σχολείου για τις διαφορετικές ομάδες. Έτσι, κάθε σχολική μονάδα, θα μπορεί να αξιολογήσει και να προγραμματίσει τις μελλοντικές κινήσεις της για αποτελεσματική επικοινωνία με το περιβάλλον της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξένη

- Agresti, A. (2002). *Categorical Data Analysis*. John Wiley & Sons.
- Arcos, R. (2016). Public relations strategic intelligence: Intelligence analysis, communication, and influence. *Public Relations Review*, 42(2), pp. 264-270.
- Bowen, S. A., Martin, T. R., & Rawlins, B. (2019). *An overview of the public relations function* (2nd ed.). New York: Business Expert Press, LLC.
- Brough, J. & Irvin, J. (2001). Parental involvement supports academic improvement among middle schoolers. *Middle School Journal*, 32(5), 56-61.
- Cohen , L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. NY: Routledge.
- Collins, R. (1979). *The credential society: a historical sociology of education and stratification*. New York: Academic Press.
- Cotton, K. & Wikelund, K, (1989). Parent involvement in education. (School Improvement Research Series SIRS Close-up No. 6). Portland, OR: Northwest Regional Educational Laboratory.
- Desimone, L. (1999). Linking parental involvement with student achievement: Do race and income matter? *The Journal of Educational Research*, 93, 11–30.
- Epstein, J. L. (1995). School/family/community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 76 (9), 701–712.
- Epstein, J. L. (2001). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Boulder Co.: Westview Press.
- Grunig, J. (2011, January). Public relations and strategic management: Institutionalizing organization–public relationships in contemporary society. *Central European Journal of Communication*, 4(06), pp. 11-31.
- Grunig, J. E., & Hunt, T. T. (1984). *Managing public relations*. New York: CBS College Publishing.
- Harlow, R. (1977). *Public relations definitions through the years*. Elsevier.
- Harrell, F. E. (2015). *Regression Modeling Strategies*. Springer, Cham.

- Harris, M. (2000, March). Correlates and characteristics of boredom proneness and boredom. *Journal of Applied Social Psychology*, pp. 576-598. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2000.tb02497.x>
- Hartoonian, H. M. (1978). The Devaluation of Education and Citizenship. *The Social Studies*, 69(4), pp. 159-162. doi:10.1080/00377996.1978.9957404
- Heath, R. L., & Coombs, W. T. (2006). *Today's public relations: An introduction*. UK: Sage.
- Ho, E., & Willms, D. J. 1996. Effects of parental involvement on eighth-grade achievement. *Sociology of Education* 69, 126–41.
- Javeau, C. (2000). *Η έρευνα με ερωτηματολόγιο: το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή* (31η ed.). (K. T. Τζωρτζή, Trans.) Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Luhmann, N. (1995). *Θεωρία των Κοινωνικών Συστημάτων*. (A. Μακρυπίδης, Ed.) Αθήνα: Σάκκουλας.
- Montgomery, A., & Kehoe, I. (2016). *Reimagining the Purpose of Schools and Educational Organisations: Developing Critical Thinking, Agency, Beliefs in Schools and Educational Organisations*. Springer.
- Polyanina, A. (2020, May 13). The Problem of the Devaluation of Education in the Age of Media Noise. *Proceedings of the International Scientific Conference “Digitalization of Education: History, Trends and Prospects” (DETP 2020)* (pp. 311-314). Atlantis Press. doi:<https://doi.org/10.2991/assehr.k.200509.056>
- Saar, E., Unt, M., Täht, K., & Helemäe, J. (2013). Educational Expansion: Devaluation or Differentiation of Higher Education? The Estonian Country Case. In E.Saar, & R.Mõttus (Eds.), *Higher Education at a Crossroad: the Case of Estonia* (pp. 361-384). Peter Lang.
- Skinner, C., von Essen, L., Mersham, G., & Motau, S. (2010). *Handbook of public relations*. Johannesburg, South Africa: Oxford University Press.
- Smith, R. D. (2002). *Strategic planning for public relations*. New Jersey: LAWRENCE ERLBAUM ASSOCIATES.
- Theaker, A. (2016). *The public relations handbook* (5th ed.). NY: Routledge.
- van der Ploeg, S. (1994, May 1). Educational expansion and returns on credentials. *European Sociological Review*, 10(1), pp. 63-78.
- Vincent, C. (2000). *Including Parents: Education, Citizenship and Parental Agency*. Maidenhead: Open University Press.

Vodanovich, S. (2003). Psychometric measures of boredom: A review of the literature. *The Journal of Psychology*, 137(6), pp. 569-595. doi:10.1080/00223980309600636

Willke, H. (2004). *Εισαγωγή στη Συστημική Θεωρία*. (Ν. Λίβος, Trans.) Αθήνα: Κριτική.

Ελληνική

Γκίβαλος, Μ. (2005). *Επιστήμη, Γνώση και Μέθοδος. Αναθεωρημένη Έκδοση*. Αθήνα: Νήσος.

Θεοδωράτος, Ε. (1999). *Δημόσιες Σχέσεις*. Αθήνα: Σταμούλη Α.Ε.

Ιορδανίδης, Γ. (2014). *Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολείο*. Θεσσαλονίκη: Δέσποινα Κυριακίδη.

Κοντάκος, Α. (2011). Συστημική Εκπαιδευτική Ηγεσία. Επικοινωνία και Διακυβέρνηση Εκπαιδευτικών Συστημάτων. (4), pp. 75-92.

Κουτούζης. (2012). Διοίκηση–Ηγεσία –Αποτελεσματικότητα: Αναζητώντας Πεδίο Εφαρμογής στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Στο: Γ. Παπαδιαμαντάκη, Κ. Θεριανός, Ν. Φωτόπουλος, Β. Μπρίνια, Δ. Καρακατσάνη, Α. Προβατά, Γ. Παπαδιαμαντάκη, Γ. Φραγκούλης, Ε. Παπαλόη, Δ. Μπουραντάς, Α. Αθανασούλα-Ρέππα, Π. Χατζηπαναγιώτου, Μ. Κουτούζης, & Χ. Παύλος (Επιμ.), *Σύγχρονα Θέματα Εκπαιδευτικής Πολιτικής* (σελ. 211-225). Αθήνα: Επίκεντρο.

Κουτούπης, Θ. Π. (2004). *Πρακτικός Οδηγός Δημοσίων Σχέσεων*. Αθήνα, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας Α.Ε.

Κωνσταντίνου, Χ. (2002). Εννοιολογική Προσέγγιση. In *Η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή*. Αθήνα: Gutenberg.

Κωτσίκης, Β. (2001). *Εκπαιδευτικά Συστήματα. Οργάνωση & Διοίκηση. Συστημική Προσέγγιση* (3η ed.). Αθήνα: Ελλην.

Λαΐνας, Α. (2000). Διοίκηση και Προγραμματισμός Σχολικών μονάδων. In Ζ. Παπαναουμ, *Ο προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα: από τη θεωρία στην πράξη* (pp. 23-39). Θεσσαλονίκη: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Μπουραντάς, Δ. (2005). *Ηγεσία*. Αθήνα: Κριτική.

- Μπρούζος, Α. (1998). Ο Εκπαιδευτικός ως λειτουργός συμβουλευτικής και προσανατολισμού: Μια ανθρωπιστική θεώρηση της εκπαίδευσης. Αθήνα: Λύχνος.
- Παπαλεξανδρή, Ν. &. (2002). *Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων*. Αθήνα: Μπένου.
- Παπαναστασίου, Κ., & Παπαναστασίου, Ε. (2005). *Η Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Λευκωσία.
- Πασιαρδής, Π. (2004). *Εκπαιδευτική Ηγεσία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Πασιαρδής, Π. (2014). *Εκπαιδευτική ηγεσία . Από την περίοδο της ευμενούς αδιαφορίας στη σύγχρονη εποχή*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Σαΐτης, Χ. (1992). *Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Σαΐτης, Χ. (2008). *Εκπαιδευτική Πολιτική και Διοίκηση*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ.
- Σαΐτης, Χ. (2014). *Μύηση των εκπαιδευτικών στα μυστικά της σχολικής ηγεσίας. Σύγχρονες τάσεις και πρακτικές*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Σαραφίδου, Γ.Ο. (2011). *Συνάρθρωση ποσοτικών και ποιοτικών προσεγγίσεων, Η εμπειρική έρευνα*. Αθήνα: Gutenberg.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Αξιότιμε/η κύριε/κυρία Διευθυντά/Διευθύντρια,

Ονομάζομαι Χατζηδιάκου Άννα και είμαι φοιτήτρια στο Π.Μ.Σ. «Οικονομική της Εκπαίδευσης και Διαχείριση Εκπαιδευτικών Μονάδων» στο τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Η παρούσα έρευνα αποτελεί μέρος της διπλωματικής μου διατριβής με τίτλο: «Οι Δημόσιες Σχέσεις στο Ελληνικό Δημόσιο Δημοτικό Σχολείο: Στάσεις και αντιλήψεις Εκπαιδευτικών». Σκοπός της εργασίας είναι να διερευνήσει τις προσπάθειες εξωτερίκευσης της λειτουργίας και της φιλοσοφίας των σχολικών μονάδων προς το ευρύ κοινό αλλά και τις απόψεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε Δημοτικά Σχολεία στη χώρα μας, αναφορικά με την εφαρμογή τεχνικών των Δημοσίων Σχέσεων.

Το ερωτηματολόγιο έχει στόχο να μελετήσει καταστάσεις και απόψεις και όχι τα άτομα. Θα πρέπει επίσης να γνωρίζετε πως είναι ανώνυμο και τα στοιχεία που θα συμπληρωθούν θα χρησιμοποιηθούν αυστηρά στα πλαίσια της παρούσας εργασίας. Για την ολοκλήρωση της εργασίας είναι σημαντική η συμμετοχή εκπαιδευτικών κάθε ειδικότητας, με την συμπλήρωση του παρακάτω ερωτηματολογίου.

Θα σας παρακαλούσα να αφιερώσετε λίγα λεπτά για τη συμπλήρωσή του καθώς και να το προωθήσετε στους εκπαιδευτικούς της σχολικής σας μονάδας. Η βοήθειά σας είναι ιδιαίτερος σημαντική.

Μπορείτε να βρείτε το ερωτηματολόγιο ακολουθώντας τον σύνδεσμο:
<https://forms.gle/oqrMZDmLthyZhpsM9>

Θα χρειαστείτε λιγότερο από 5 λεπτά!

Ευχαριστώ εκ των προτέρων για τον χρόνο σας!

Με εκτίμηση,

Χατζηδιάκου Άννα

Τηλ. επικοινωνίας: 6948796353

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Ερωτηματολόγιο

Α΄ Τμήμα: Δημογραφικά Στοιχεία

1. Φύλο

- Γυναίκα
- Άνδρας

2. Ηλικία

- < 29 ετών
- 30-39 ετών
- 40-49 ετών
- Άνω των 50 ετών

3. Εκπαιδευτικός κλάδος

- Εκπαιδευτικός Ειδικής αγωγής
- Εκπαιδευτικός Γενικής αγωγής
- Εκπαιδευτικός Ειδικότητας

4. Επίπεδο εκπαίδευσης

- ΑΕΙ
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης
- Διδακτορικό Δίπλωμα
- Παιδαγωγική Ακαδημία

5. Διδακτική εμπειρία

- 0-5 έτη
- 5-10 έτη
- 10-15 έτη
- πάνω από 15 έτη

6. Σχέση εργασίας

- Μόνιμος/η Εκπαιδευτικός
- Αναπληρωτής/τρια Εκπαιδευτικός
- Ωρομίσθιος/α Εκπαιδευτικός

Β' Τμήμα

Μέρος Ι: Δημόσιες Σχέσεις στη Σχολική Μονάδα εργασίας

7. Θεωρείτε πως το σχολείο σας φροντίζει για τη δημόσια εικόνα του;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

8. Θεωρείτε πως η εικόνα της σχολικής μονάδας που εργάζεστε προς την τοπική κοινωνία ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

9. Πιστεύετε πως η φήμη της σχολικής μονάδας που εργάζεστε, ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

10. Θεωρείτε πως στο σχολείο που εργάζεστε σε θέματα λήψης αποφάσεων, λαμβάνεται υπόψη η αποδοχή τους από τους γονείς;

- Ναι
- Όχι

11. Η σχολική μονάδα στην οποία εργάζεστε χρησιμοποιεί μέσα επικοινωνιακής πολιτικής για τη διαμόρφωση της εικόνας της;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

12. Τι μέσα επικοινωνιακής πολιτικής αξιοποιούνται στη μονάδα που εργάζεστε;

(Επιλέξτε όσα ισχύουν)

- Ηλεκτρονικά μέσα
- Διοργάνωση εκδηλώσεων
- Συνεντεύξεις σε τοπικά ΜΜΕ
- Συνεργασία με τοπικούς φορείς/επιχειρήσεις
- Διαπροσωπική επικοινωνία με κοινό
- Καθόλου

13. Αξιοποιούνται στοιχεία Δημοσίων Σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων στο σχολείο σας;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

14. Η εικόνα που δίνει το σχολείο οφείλεται στην έλλειψη Δημοσίων Σχέσεων.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

Μέρος II: Σκέψεις και αντιλήψεις για τις Δημόσιες Σχέσεις στο Δημοτικό Σχολείο

15. Θα έπρεπε οι σχολικές μονάδες να φροντίζουν για τη δημόσια εικόνα τους;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

16. Πιστεύετε πως θα έπρεπε η σχολική μονάδα να εξωτερικεύει τη φιλοσοφία της στην κοινωνία;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

17. Ποιες πιστεύετε πως είναι οι ομάδες κοινού που στοχεύουν οι Δημόσιες Σχέσεις του Δημοτικού Σχολείου; (Επιλέξτε όσα ισχύουν)

- Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων
- Μαθητές
- Σύλλογος Διδασκόντων
- Τοπική κοινωνία
- Εργαζόμενοι/Απασχολούμενοι στη σχολική μονάδα

18. Σε ποιους τομείς πιστεύετε πως θα απέδιδαν οι Δημόσιες Σχέσεις μιας σχολικής μονάδας; (Επιλέξτε όσα ισχύουν)

- Αύξηση του αριθμού των μαθητών
- Βελτίωση του επιπέδου μάθησης των μαθητών
- Βελτίωση της επικοινωνίας με τους γονείς-μαθητές
- Ενίσχυση της εικόνας του σχολείου
- Αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων σε αυτή

19. Κατά τη γνώμη σας, ποιος είναι αρμόδιος για την εκτέλεση των Δημοσίων Σχέσεων σε μια σχολική μονάδα;

- Ο/Η Διευθυντής/τρια
- Οι εκπαιδευτικοί
- Το σύνολο των εργαζομένων
- Ο/Η Διευθυντής/τρια και οι εκπαιδευτικοί

20. Ποιος θεωρείτε πως θα έπρεπε να είναι ο πρωταρχικός σκοπός των Δημοσίων Σχέσεων σε μια σχολική μονάδα;

- Η ενίσχυση της εικόνας του σχολείου
- Η δημιουργία σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τους γονείς-μαθητές
- Η αύξηση του αριθμού των μαθητών
- Η βελτίωση του επιπέδου μάθησης των μαθητών
- Η αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων

21. Ποια μέσα θεωρείτε κατάλληλα για την άσκηση επικοινωνιακής πολιτικής μιας σχολικής μονάδας; (Επιλέξτε όσα ισχύουν)

- Ηλεκτρονικά μέσα
- Διοργάνωση εκδηλώσεων
- Συνεντεύξεις σε τοπικά ΜΜΕ
- Συνεργασία με τοπικούς φορείς/επιχειρήσεις
- Διαπροσωπική επικοινωνία με κοινό

22. Πιστεύετε πως η άσκηση Δημοσίων Σχέσεων από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα μάθησης;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

23. Θεωρείτε πως η χρήση τεχνικών Δημοσίων Σχέσεων μπορεί να ωφελήσει τις σχέσεις των εργαζομένων στη σχολική μονάδα;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ